

Bütün ülkelerin
proleterleri birleşin!
Karkerên hemû welatan yekbîn!

İŞÇİNİN SESİ

Sınıfımıza yarasır
bir parti yaratmak için ileri!
Yıl: 11, Sayı: 254, 17 Mart 1984

Burjuvazi son on yıldır siyasal açıdan aşırı yorulmaktadır, bunalım derinleşmektedir

Yerel seçimler faşizmin çözülüşünü hızlandıracaktır

Yerel seçimler kapıya dayandı. Hükümet, sanki yerel seçimlere kadar nefesini tutmak istiyor ama artık dayanamıyor, tutamıyor gibi bir havadadır.

Birçok zammı seçim sonrasında kadar bekletmeye çalışıyorlardı, yapamadılar. Sana gibi yağlara, nohuta, mercimeğe, sabuna ve motorlu araçlara vb. zamlar seçim sonrasında kadar bekletilemedi. Seçimden sonra nasıl bir zam furyası geleceği şimdiden açığa çıktı. Sonra, devlet Şubat ayında memur maaşlarını borç bularak zar zor ödedi. Alacaklı durumda olan çeşitli kesimlere borç ödemesi yapılacağı söylenmişti. Para yerine çoğuna tahvil veriyorlardı. Seçimlerden sonra koca bir sorunlar paketi birden ortalığa saçılacak.

Burjuva köşe yazarları (örneğin Mehmet Barlas), "ülkenin", ne kadar göstermelik olursa olsun seçim gibi siyasal olayların tansiyonunu artık kaldıramaz duruma geldiğini açıkça yazıyorlar. Burjuvazi iplerin elinden kaçabileceğini görüyor. Bununla bağlı olarak bir sürü hazırlık yürüyor.

Bu hazırlıklar arasında, baş sıralarda, sosyal-demokrasiyi yine piyasaya sürmek geliyor. Önce icazetli HP'yi kurdular, yerini dolduramadı, SODEP kuruldu. SODEP'in de solunda bir sosyal-demokrat oluşum yedekte bekliyor. Ecevit Kıbrıs'ta neler demiş:

"Anlatım ve örgütlenme özgürlüğünü sınırlamak, doğanın kurallarına, bir bakıma Tanrı'nın iradesine karşı gelmek anlamını taşır." (Nokta, sayı 52, s:19)

Hani kendi başbakanlık dönemini bilmesek, o zamanlar kendisinin "doğanın kurallarına", "Tanrı'nın iradesine" nasıl karşı geldiğini yaşamış olsak, bunları söylemesine yine de şaşırmazdık. Ama doğrusu Ecevit gözümüzün içine baka baka demagoji yapıyor. Ayrıca, Kıbrıs'ta "gerçek bir sosyal-demokrat parti" üzerine de nutuk atmış ve HP'yi de, SODEP'i de desteklemediğini açıklamış. (Nokta)

Yeni bir sosyal-demokrat oluşumun yedekte beklediği apaçıktır. Bundan önce devrimin yenilgisine, faşizmin gelmesine neden olmuş sosyal-demokrasinin her tonunu yoğun sergilemek gerektiği de çok açıktır. Sosyal-demokrasi demokrat değildir, anti-emperyalist değildir, anti-faşist değildir, barıştan

halktan yana değildir.

Burjuvazi halkın tepkisinden korktuğu için sol sözler gevelen sosyal-demokrasiyi öne sürüyor. Biz de burjuvazinin korkularını pekiştirelim, çelişkilerini keskinleştirelim, hiç de anti-faşist olmayan bir gücü faşizmin çözülmesini hızlandırıcı yönde kullanalım. Yerel seçimlerde

SODEP'e oy verelim.

Bu nesnel olarak faşizmin çözülüşünü hızlandıracaktır. SODEP'e değil, faşizmin çözülüşüne oy vermek anlamına gelecektir. Ayrıca çok önemli bir işlev daha görecektir. SODEP'i sergileyecektir. Geniş halk yığınlarının bilinçlenmesi, müsibetlerin pratikte sergilenmesiyle yakından bağlıdır.

SODEP, halkın hoşnutsuzluğunun patlamaya yol açmasını engelleme gibi bir işleve sahip olduğundan, seçim propagandasında halktan, sol görünen sözler ediyor, vaatler yapıyor. Bunların bir kısmı, yaşama geçirilse de incir kabuğunu

doldurmaz. İstanbul'da otobüs, tren, vapur için tek bilet olacakmış. İyi, olsun. Bir kısmı ise yaşama geçirilemez. Göymen, "İstanbul'un sorunlarını çözmek için paraya bile gerek yok" dedi. Bütün sorunları hem de para bile olmadan çözme vadede bulundu!

SODEP vaatlerini gerçekleştirmediği zaman biz de kalkıp soracağız. Hani para bile olmadan bütün sorunları çözüyorunuz? hani seçtiğimiz şehrin çöpleri bile altındı ve yalnızca çöpleri değerlendirerek neler neler yapıyordunuz?

Bizim SODEP'e verdiğimiz destek, sosyal-demokrasinin gelmesine neden olduğu faşizmin idam iplerinin gencecik devrimcilere verdiği "destek" gibidir.

Komünistler, işçi sınıfı siyasetçileridir. Yığınlardan kopuk olarak boykot önerenler siyasete sırt çevirmişler demektir. İlerici adaylar deyip DYP, SODEP ve RP'sini hedef gösterenler ise burjuva kuyrukçusu siyaset yapmaktadırlar. Sorun koşulların gerektirdiği taktikleri uygulamak ama bunu yaparken, birşeyden, yığınların devrimci bilincinden asla ödün vermemektir.

Ücretler ve gerçekler

Aylardır beklenen ücret zamları, en sonunda çıktı: Yüzde 25 + 2000TL! Bir süre önce Vural Arıkan, 10 bin TL ile de insanların gül gibi geçindiklerini söylemişti. Son zamdan sonra Arıkan'ın "işçiler artık lüks içinde yaşıyorlar" demesini bekliyorduk ki, bu beklentiye Arıkan değil işverenler karşıldılar: İşçilerin geliri gerilemedi, ilerledi, hatta hepsinin evinde renkli televizyon var dediler!

Ücret zamlarının belirlenme süreci gerek edilen sözlerle, gerek verilen rakamlarla hoş bir tarihçeye sahiptir.

Kasım 1983'te, henüz hükümet belli değilken Özal, enflasyon oranı söylenenden, yani %35-36'dan 10 puan daha fazla dedi. (Milliyet, 15 Kasım 1983) Aralık 1983 başında, hükümet belli olmuş ama işe başlamada bir gecikme varken, Özal enflasyon %50'yi aştı dedi (Hürriyet, 4 Aralık 1983) Derken, Özal'ın deyimiyle işler tıkrına girdi. Aralık ayının 22'sinde "enflasyonun %40 oluşu resmîleşti". (Günaydın, 22 Aralık 1983) Bunun üzerinden daha bir ay bile geçmemişken, ücretler konusu gündeme gelince hükümet enflasyonun %30.6 olduğunu iddia etti! (Milliyet, 31 Ocak 1984)

Buna karşılık Türk İş yönetimi, çok "kararlı" bir davranışla, enflasyonun %42.7 olduğunu söyledi ve %43'lük bir zam istedi. Sosyal yardımların da aynı oranda artırılması istendi. Sonra Yılmaz, sosyal yardımlardaki orandan vazgeçebileceklerini, ama ücretlerde %43 zam olmazsa başkanlıktan çekileceğini söyledi. Zam olmadı. Yılmaz hiçbir şey yapmadığı gibi, yasalar birşey yapmaya elvermiyor, Evren'e baş vuracağız deyip kenara çekildi.

Özal, pazarlıklar sonuna yaklaşırken, bu bizim işimiz değil, YHK'nın işi dedi. Böylece, Türk İş'e rağmen bir olay patlak verirse hükümeti sağlama aldı. Oysa hükümet doğrudan taraf oldu. Hatta Özal hesaplar yaptı ve %43 zam, vergi iadesi de düşünülünce gerçekte %70'lik zam demektir, dedi. Bir kez yaptığı hesapta mantıksızlık var. Eski ücreti vergi iadesini katmadan alıp, yeni ücreti vergi iadesiyle birlikte hesaplıyor. Mantıklı hesap yapılırsa, %43 zam %43 zam demektir. İkincisi ve asıl önemlisi, ücret zammı %70 olsa kaç yazar?

Bugün işçi ücretlerine %70 zam yapılırsa, ücretler 1971 düzeyine ancak yaklaşır!

Daha işin başından Türk İş'in %43 istemesi bir aldatmacadır. Buna yanıt olarak, bu %70 anlamına gelir, o da çok yüksektir demek bir başka aldatmacadır. Sonunda, yasalar elvermiyor diye kenara çekilip %25'i kabul etmek ise Türk İş yönetiminden sorulması gereken yeni ve ek bir hesaptır.

10 YIL

İŞÇİNİN SESİ 1974-1984

Masrafı: İngiltere'de 50p, Almanya'da 2DM
■ Yıllık abone: İngiltere'de 15 pound,
Almanya'da 50DM ■ Yazışma adresi:
PO Box 407 London, E16 2EA ■ Baskı:
Morning Litho Printers Ltd. (TU)

1974 1975

1976 1977

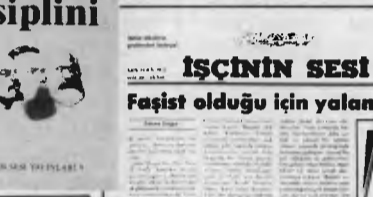
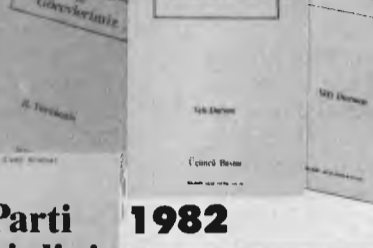

1978

300. SAYI

1979

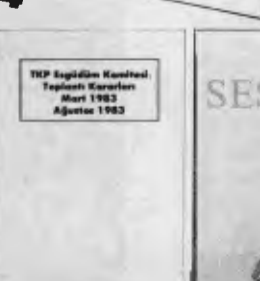
TANKLARLA GELEN DEVRİMLE GİTMELİDİR!

1980

1981

ALAN BUSH'TAN İŞÇİNİN SESİ'NE DEĞERLİ BİR ARMAĞAN

*Büyük komünist besteci
Alan Bush'a İşçinin Sesi'nin
10. yıldönümünü kutlamak için
özel olarak marş besteler mi
diye sorduğumuzda, hemen kabul etti.
Marşın Yürükoğlu yoldaşımıza ait olan
sözlerinde yer alan
"Marks, Engels, Lenin!"*

*sözcüklerini ilk kez notaya
dökme olanağı bulduğu için ne denli
mutlu olduğunu belirtti. Ama
kuşkusuz asıl mutluluk bizimdir.
Alan Bush gibi büyük bir komünist
sanatçının Türkiye komünist
hareketine bu marşı armağan etmiş
olması büyük bir onurdur.*

Onuncu yıl marşı

savaşımın içinde Komünist Partisi'ne üye oldu. Alan Bush 54 yıllık partilidir ve komünizme

Gazetemizin onuncu yıldönümünü kutlamak için yazılan marşın bestecisi komünist sanatçı Alan Bush, 22 Aralık 1900'de Londra'da doğdu.

1922 yılında Kraliyet Müzik Akademisi'nden mezun olduktan sonra profesyonel müzik yaşamına konser piyanisti ve besteci olarak atılan Alan Bush'un sanat yaşamı, baştan beri işçi sınıfı hareketi içinde yer alışıyla birlikte gelişti.

Alan Bush, 1925 yılında Londra İşçi Koroları Federasyonu'nun çalışmalarına katılarak, ülke çapında gelişmekte olan işçi yürüyüşlerinde, mitinglerinde işçi korolarının yönetmeni olarak yer aldı. Bu

eylemlere dönük beste yazmaya başladı.

Alan Bush, 1936'da kurulan İşçi Müzik Birliği'nin kurucu üyesi ve ilk yönetim kurulu başkanı oldu. Hâlâ varlığını sürdürmekte olan bu örgütün 1941'den bu yana başkanlığını yapmaktadır.

1929-1931 yılları arasında Berlin'de felsefe ve müzikoloji öğrenimi sırasında, genç sanatçı faşizmin tirmanışına ve ona karşı gelişen direnişe doğrudan tanık oldu. İngiltere'ye döndükten sonra, 1930'larda, Avrupa'da faşizme karşı yükselen

inancı bugün de dipdirdir.

Alan Bush, Sovyetler Birliği'ni ilk kez 1938 yılında ziyaret etti. Ondan bu yana sayısız kez hem Sovyetler Birliği'ni, hem de öteki sosyalist ülkeleri ziyaret etti, oralarda eserleri konserlerde çalındı.

Bu arada savaş öncesi yıllarda Avrupa'nın ünlü devrimci sanatçılarıyla yakın ilişkileri oldu. İşçinin Sesi Korosu'nun programında yer alan iki marşın (Haydi Yoldaş İleri ve İşçi ve Köylü) bestecisi Alman komünist müzisyen Hans Eisler ve ünlü yazar Bertolt Brecht'le bu

dönemde kurduğu dostluğu savaşın sonuna kadar sürdürdü. Sovyet besteci Dimitri Şostakoviç'le de yakın mesleksel ilişkisi oldu.

Bush'un toplam 102 eserinin hemen hemen tümü, dünyanın dört bir yanında konserlerde çalındı. Yazdığı dört opera, sosyalist ülkelerde, Avrupa'da, Amerika'da 10 yerde toplam 12 kez sahnelendi.

Komünist olduğu ve bu müziğinde de yansıdığı halde Bush'un kendisini kapitalist ülkelerin "resmi" müzik çevrelerinde bile kabul ettirmiş olması sanatının yadsınamayacak bir çapta olduğunu göstergesidir. Nitekim ünlü burjuva müzik eleştirmeni Colin Wilson, Bush'u "yaşayan en büyük besteci" olarak nitelendirmektedir. İşçinin Sesi hareketinin Alan Bush'la ilişkisi uzun bir geçmişe sahiptir. Kendisi 1977'den beri İTİB'in onur üyesidir.

İşçinin Sesi'nin 10. yıldönümünü kutlamak için özel olarak marş besteler mi diye sorduğumuzda hemen kabul etti. Marşın, Yürükoğlu yoldaşımıza ait olan sözlerinde yer alan "Marks, Engels, Lenin!" sözcüklerini ilk kez notaya dökme olanağı bulduğu için ne denli mutlu olduğunu belirtti. Ama kuşkusuz asıl mutluluk bizimdir. Alan Bush gibi büyük bir komünist sanatçının Türkiye komünist hareketine bu marşı armağan etmiş olması büyük bir onurdur.

İşçinin Sesi yürekli bir dostunu, gerçek bir proleter enternasyonalistini saygı ve sevgiyle selamlıyor!

10. YIL
MARŞI

Gelecek
onun için
savaşanların

Beste: Alan Bush
Söz: R. Yürükoğlu

Türkiye işçi sınıfı
ve emekçi halkımızın
Özgürlüğü için
Komünizm için
Türkiye Komünist Partisi
Halkın öncüsü
Gelecek onun için savaşanların

Haydi kalk yoldaşım
Fabrikadan atölyeden
Sancağımız önde
Yürüyoruz kinle
Türkiye Komünist Partisi
Halkın öncüsü
Gelecek onun için savaşanların

Anadoluda devrim
Çiçek olup açacak
Dünya devrimi için
Kanlarımız akacak
Türkiye Komünist Partisi
Halkın öncüsü
Gelecek onun için savaşanların

Kızıl bayraklar
Dalgalanıyor artık
Silahları parıldıyor
Parıldıyor emekçinin
Parti sesleniyor
Bu son kavgadır yoldaşlar
Marks, Engels, Lenin
Haydi ilerleyin
Türkiye Komünist Partisi
Halkın öncüsü
Gelecek onun için savaşanların

ALAN BUSH'UN KENDİ YAZISIYLA MARŞIN NOTALARI

PA - RİL - Dİ - YOR E - MEK - Cİ - NİN PARTİ SES - LENİ - YOR BU SON KAVGADIR

YOL - DAB - LAR - MARX, ENGELS, LE - NİN - HAYDI İ - LER - LEYİN

İŞÇİNİN SESİ

R. Yürükoğlu

İşçinin Sesi açık sözlüdür. Yeri gelir silahları alın der, yeri gelir sosyalizmde çok parti olabilir der. Şimdi önümüzde yine bir sınav var. Yerel seçimler Türkiye'nin yakın tarihlerdeki önemli bir dönüm noktası olabilir.

1. Nasıl bir ortamda yerel seçimler

Yerel seçimler konusunda tutum belirlerken yanıtlanacak ilk soru Türkiye'nin nasıl bir durumda olduğudur.

En önemli yönleriyle ve kısaca ele alırsak, bir kez, bugün Türkiye'de devrimci bir durum, devrimci bir kabarış yoktur. Fakat gerçekten çok yoğun bir sıkıntı vardır, yoğun biçimde patlayıcı madde birikmiştir.

Öte yandan faşizm gerilemeye başlamış, çözülme sürecine girmiştir. (Ne ilginçtir ki, herkesin gözü önünde gelişen bu olguyu devrimci hareket şimdilik kabul eder görünmüyor. Hatta menşevikler birkaç yazıda bu görüşe karşı çıktılar.) Çözülme sürer mi, faşizmin yeniden konsolidasyonuna mı yol verir, sürerse nasıl bir tempöyle çözülür, bunlar yalnızca sınıf kavgasına bağlıdır. Ancak halkın iyice biriken tepkisi ve bunun etkisi altında burjuvazinin artan ve keskinleşen iç çelişkileri faşizmi yok olmanın eşiğine getirmiştir.

Cunta ve onun partileri istediklerini istedikleri gibi yapıyorlar. Bir takım önlemler, girişimler getiriyorlar ama bunlar istedikleri gibi işlemiyor, orasından burasından deliniyor, biçim değiştiriyor.

Cunta seçim oyunuyla, geldiğinden buyana kazanamadığı yığın desteğini seçim platformu içinde kazanmayı hesap etmişti. Cunta partilerinin getirecekleri oyları (halk kesimlerini), faşizmin kurumsallaştırılmasında taban olarak kullanacaktı. Bu olmadı. Faşizme, ne denli utangaçça olursa olsun, yine de karşı olan partiler kuruldu ve bu seçimlere giriyor.

Fabrikalarda devrimci işçiler toparlanmaya başladılar. İşyeri temsilciliği seçimleri de gösterdi ki, bu temsilcileri ülke çapında faşizmin fabrikalardaki başçavuşu yapma oyunu bozuldu, bozuluyor.

Sendikalarındaki gelişmeleri, yoğunlaşan tartışmaları, yükselen ısıyı hepimiz izliyoruz. Derneklerde canlanmanın ilk belirtileri, okullarda hareketlenme var. Çok sayıda ilerici dergi ve kitap yayınlanmaya, sol kitaplar vitrinlerde görünmeye başladı.

Toplumda siyasallaşma düzeyi gözle görülür biçimde yükseliyor. Daha önce söylediğimizden daha da fazla "Olanaklar ve tehlikelerin arttığı"

SODEP demokrat değildir SODEP'e oy ver

bir dönem yaşanıyor.

Böyle bir durumda yerel seçimler geldi. Yerel seçim, genel seçim gibi önemli değildir. Ancak, Türkiye'nin bu ortamında, çeşitli sınıf güçlerinin bu somut yeralımında bu yerel seçimler en az bir genel seçim denli önemlidir.

Toplumumuz 25 Mart yerel seçimlerinin büyük önemini derinden duyuyor, devrimci hareket duymuyor. Devrimci hareketin geniş çoğunluğu kendi yapay sorunları ve tartışmaları içinde yerel seçimlerin geldiğini bile farketmiyor. Fakat toplum yerel seçimlerin, faşizmi geriletmede, onun çözülmesini hızlandırmada önemli bir araç olabileceğini hissetmiştir.

2. Yerel seçimler ve devrimci hareketin tutumu

Zaman zaman sosyalist ülkeleri donuklukla, tıkanıklıkla eleştiriyoruz. Peki, bunu eleştirirken kendimize neden bakmıyoruz? Türkiye devrimci hareketi eleştirdiği örneklerden hatta daha donuk, daha geridir. Ülkemize, hepsi de bambaşka koşullar altında seçimler geliyor gidiyor, herkesin cebinde terden ıslanmış, kullanılmaktan okunmaz olmuş bir kağıt parçası, çıkarıp, çıkarıp onu okuyor. Bu yerel seçimlerde de durum değişmedi.

Devrimci hareketin yerel seçimlere tutumunu iki geniş kesime ayırabiliriz.

Birinci kesimde en yüksek

duyulan ses menşeviklerdir. Menşevik cepteki kâğıdın artık ezberlediğimiz taktiği ikilidir.

Bir yandan "MDP'ye, ANAP'a, HP'ye oy verme" diyor. Hangi partiye oy verelim? Onu söylemiyor. Orada "inceleme" yapıyor, "yakalanmıyor". Öte yandan, "ilerici, demokrat, barıştan, halktan yana adaylara oy verin" diyor.

Tabii, bu durum en başta faşizmin çözülme sürecine girdiğini reddetmeleriyle çelişiyor. Faşizmin gerilemeye başlamadığı bir ülkede yerel seçimlerde demokrasiden, halktan, barıştan, özgürlükten yana insanlar nasıl aday olabilir? Allah söylüyor!

Sonra, "ilerici,... yana adaylar" dediğinde bunu bağımsız adaylar olarak da anlayamayız. Bağımsız adaylar, Türkiye çapında az sayıda çıkacak ve seçim sonuçlarını belirlemeyecektir.

O zaman şu çok iyi açığa çıkıyor ki, menşevikler 1973'de Ecevit'e yaptıklarını bu kez SODEP'e yapıyorlar. (Ya da daha beteri, belki SODEP, Doğru Yol ve Refah Partisine birlikte yapıyorlar.) Dolaylı bir yoldan, adını koymadan, korkakça SODEP için umut ve sevgi yaymaya çalışıyorlar. SODEP, ilerici, demokrat, halktan yana, barışçı, anti-emperyalist bir parti oluyor. Bu, oportünistlerin tutumudur.

Devrimci hareketin öteki kesiminde de tersten buna benzer bir tutum vardır. "Halkımız hiçbir zaman demokrasi yaşamadı, bu da sahte seçimdir, bizim bunlarla işimiz yoktur" yollu konuşuyorlar. Marksizm bize birşeyler öğretmişse, bugün anlamı boykota varan tutumlar önermenin saçmalığı ortadadır. Boykot önerisi bugün halktan yalıtılmanın, halkın düşüncesine yol aramayı bırakmanın en kestirme yoludur. Böyle bir siyasal tutum olmaz.

Tutumların biri sahte umutlar yayıyor, ötekisi halkı kavramış bir konuda tutum almıyor. İkisi de alanı yanlış ellere, hem de en önemlisi yanlış bilinç vererek bırakmış oluyor.

3. Komünistler neyi nasıl öneriyorlar

Komünistler yerel seçimlerde ne öneriyorlar? Bu soruyu yanıtlarken, neden herhangi birşey öneriyoruz, amacımız nedir, önce bunu belirlemek gerekir.

Bu seçimlerle demokrasinin geleceğini düşünebiliyor muyuz? Yok öyle birşey. Bu seçimlerde gerçekten demokratik bir gücün seçimlere girdiğini düşünüyor muyuz? Yok öyle birşey. Demek ki bu yerel seçimlerde bir partiyi başa getirmek, onun güzel iş yapmasını sağlamak için tutum alamayız.

Öte yandan, faşizm çözülmeye başladı. Öyleyse bu yerel seçimler çözümlenin hızlandırılmasında kullanılmalıdır. Bunu yapmıyorsa, siyasal bir görevi yerine getirmemiş olacağız. Tehlikeli konulardan kaçmış, aman eleştiri gelecek deyip, siyasal savaşımın göbeğinde durmamış olacağız.

Yerel seçimlerde tutum belirlerken *partimizin amacı, seçimleri faşizmin çözülmesini hızlandırmada nesnel bir unsur olarak kullanmaktır.*

O zaman seçimlerden çıkacak hangi sonucun *daha büyük olasılıkla* faşizmin çözülüşünü hızlandırabileceğini düşünelim.

Yerel seçimlere altı parti katılıyor. Birinin pek esamesi okunmuyor. Üç cunta partisinin oy almasıyla faşizmin çözülme süreci hızlanmayacak, yavaşlayacaktır. SODEP'in ya da Doğru Yol'un oy alması *büyük olasılıkla* faşizmin çözülme sürecini hızlandıracaktır. Biz seçmiyoruz oyunun kurallarını. Durum böyle. Seçimlerin etkisi olmayacak diyemeyiz. Bu çok kaba bir anlayış olur.

Bu nedenle, komünistler bu seçimlerde SODEP'e oy verilmemesini istiyorlar. SODEP oylarının yeterli bir yükseklığe ulaştığı Türkiye'de hükümet düşebilir, erken seçimler gündeme gelir. Daha önemlisi, tüm toplumsal psikoloji değişir, insanların cesareti, canlılığı artar ve sokağa taşmaya başlar. Türkiye böyle bir ülkedir ve bir Ecevit deneyi yaşamış halkımızı doğacak yeni ortamda SODEP de zaptedemez. Devrimci durum doğabilir ya da bir süreç içinde oluşabilir. Toplum bir kez daha ya faşizm ya devrim ikilemi doğruluğuyla yüzyüze kalır.

Komünistler, 25 Mart yerel seçimlerine ilişkin önerilerini nasıl ortaya getiriyorlar? Yerel seçimlerde tutum konusunda asil kritik nokta burasıdır.

İstesek de istemesek de, komünistler konuşsalar da konuşmasalar da Türkiye'de SODEP'e geniş bir sempati doğuyor, ve giderek hızlanıyor. Bunun önüne geçmek gerekir, bu zararlıdır. O zaman öyle bir tutum almak gerekir ki birkez *halkın kulağını kazanabilelim.* Bir yandan halkın kulağını kazanalım, bir yandan halka neye, neden oy verdiğini anlatabilelim.

Ancak bu iki yönü birleştirebilen bir tutum, geçmişte CHP seçim sandıklarını koruyan komünistlerin düştüğü onursuzluğa düşmekten kurtulur.

Partimizin tüm Türkiye örgütlerinde ve onları belirli bir zaman arasıyla izleyen Avrupa örgütlerinde yayınlanan seçim bildirilerinde ortak bir cümle yer alıyor: "*SODEP'e verdiğimiz destek, yağlı ipin asılan adama verdiği destektir.*"

Çünkü SODEP demokrat değildir. Demokrat olabilmek için komünist partisine, komünizme, SSCB'ye düşman olmak gerekir. Kürt halkının ayrılma hakkını kabul etmek gerekir, vb. SODEP utangaç bir liberaldir.

SODEP gerçek anti-faşist değildir. Faşizm yıllarında o kadroların neler yaptığı ortadadır.

SODEP anti-emperyalist değildir. Amerika'ya, ülkemizdeki ABD üslerine, NATO'ya karşı değildir.

SODEP barıştan yana değildir. Burjuva düzeninde barıştan yana olmak bile nükleer silahlara karşı olmayı gerektiriyor. Burjuvanın barışçısı bunlara karşı savaşıyor.

Bunlar ne demokrattır, ne anti-emperyalisttir, ne ilericidir, ne de halktan yanadır. Bunlar utangaç liberal burjuva partisidir.

Ne var ki bunların aldıkları oy, kendi niyetlerinin ötesinde faşizmin çözülmesini hızlandıracaktır. Bunu anlamak önemlidir.

Komünist propaganda böyle olmak zorundadır. SODEP'e akmakta olan sevgiyi engellemek için de başka bir tutum yoktur. Türkiye'de ve Avrupa'da tüm parti örgütlerinin kafasında şu çok açıktır: "SODEP'e oy ver" diyen *İşçinin Sesi*'nden olmaz. Bu kesin tutumdur. "SODEP demokrat değildir, anti-faşist değildir, halktan yana değildir,... SODEP'e oy ver". Bizim tutumumuz budur. Halka söylediğimiz budur.

Bizim bu tutumu yurt çapında benimsetme olanağımız sınırlı olduğu için taktikimiz de bu anlamda sınırlıdır. Fakat doğru tutum almak, sonradan doğruluğu herkes tarafından kabullenilecek tutumu önceden almak en azından siyasal hareketin kendine güvenini arttırma ve olayların sonunda ortaya çıkacak durumdan daha açık kafayla yararlanma gibi çok önemli sonuçlar getirir.

4. İki soru

Partimizin yerel seçimlerdeki tutumuna ilişkin olarak iki soru akla gelebilir. Birincisi, tutumumuz SODEP'e yönelik sahte umutlar mı yaratır, ikincisi, böyle bir tutum alarak faşizmi devrimle yoketme amacımızda bir değişiklik mi yapmaktayız?

Tutumumuz SODEP'e yönelik sahte umutlar mı yaratır sorusuna verilecek yanıt, tam tersine bu tutumdan başka SODEP'i yerli yerine koyacak *siyasal açıdan anlamlı* bir tutum yoktur olur. SODEP sevgisi, bu tehlike bizim dışımızda gelişmektedir. Ajitasyonumuz bu umuda karşı

Merkez Organımızın üstün başarısı, onu yığınlara maletme azmimizi kamçılıyor

10.yıld" nümümüz kutlu Isun

Bizler bugünümüzü *İşçinin Sesi*'ne borçluyuz. Eğer böyle bir yayın organımız olmasaydı birçokları gibi tarihin çöplüğünde yerimizi alabilirdik. 1979'lara gelinceye kadar bütün iyi niyetimizle, enerjimizi devrim için harcadığımızı sanıyorduk. Kafamızda bir merkez organ kavramı yoktu. 1974'den 1979 Temmuz'una kadar *Atılım*'ın bir tek sayısını, organımızda tartışma konusu yapmadık, yapamadık. Çünkü *Atılım* bizden geriye, kadrolara seslenmiyordu. Onda savaşıma ışık tutacak bir yol göstericilik bulamıyorduk. O yüzden şöyle bir okuyup geçiyorduk.

1976 yılında *İşçinin Sesi*'nin birkaç sayısını okuyabilmişim. 1978 yılında doğan bir olanakla *İşçinin Sesi*'ni tekrar ele ge-

çirmek istedim. Gazetenin yayını durdurduğunu görünce çok üzüldüm.

1979'da *İşçinin Sesi*'nin yeniden yayına başladığını duyar duymaz çok sayıda ulaştırılmamasını istedim. O gün bu gündür, her sayısını, "acaba bu sayıda neler öğreneceğiz" diye merakla beklerim. Yoldaşlarla oturur, gazeteyi didik didik ederiz, savaşın özünü açıcı yanıtlarla donanırız.

Doğru yanıtlarla donanma deyince aklıma hemen *Zayıf Halka* geliyor. *Zayıf Halka*, bu konuda ilk çarpıcı örnektir. Kurak toprağın suyu içmesi gibi okumuştuk. Öğrendiklerimizle bize büyük bir güven gelmişti. Artık, karşıma hangi siyaset çıkarsa çıksın dişe diş ideolojik tartışmaya girebili-

yordum.

Son olarak, Merkez Organımızın örgütleyiciliği üstüne taze bir örnek vereyim. Geçtiğimiz günlerde, sendikal çalışma içinde bir işçi arkadaşla tanıştık. Eskiden Bursa'da çalışmış, bir başka siyasal akımın etkisindeymiş. Son sayıyı verdik, bir hafta içinde okuyup incelemesini, eleştirisi varsa iletmesini söyledik. Arkadaş, iki gün sonra gelip bizi buldu. Belli, soluk soluğa okumuş. Bütün yayınların, programın ve çıkacak her sayının kendisine iletmesini istedi.

Yoldaşlar, Merkez Organımızın üstün başarısı, onu yığınlara maletme azmimizi daha da kamçılıyor. Yığınların içine sağlamca yayılıyor.

S. Acar, İzmir

İşçinin Sesi, getirdiği bilimsel teori ile haklı bir saygınlık kazanmıştır

Gelecek onun için savaşanlarındır

İşçinin Sesi 10 yaşında... Verimli, başarılar dolu 10 yıl.

İşçinin Sesi bu günlere, zor bir savaşım yolundan çeşitli güçlükleri aşarak gelmiştir. Yerel bir işçi gazetesi olarak yayına başladı. 1979'da, TKP'deki kavga ortaya çıkınca, *İşçinin Sesi* yepyeni bir döneme, her alanda atılımların birbirini izlediği bir döneme girdi. Örgütsel atılımların yanı sıra, çok önemli konularda getirilen teorik-siyasal değerlendirmeler, *İşçinin Sesi* hareketinin hızla gelişmesini, Türkiye komünist hareketi içinde etkin bir güç durumuna yükselmesini getirdi.

İşçinin Sesi, Türkiye işçi sınıfına karşı görevlerini yerine getirmede önemli adımlar atarak, oportünizme ve küçük burjuva devrimciliğine karşı proletaryanın bayrağını yükseltmek geliştirdi. Hareketimiz, gücünün kaynağını gören, hata ve eksiklerini tartışmaktan korkmayan, Leninci tutumu başından benimseyerek yürüdü.

İşçinin Sesi, önce, ülkedeki olağan olmayan durumu açıkladı. Ülkede devrimci durumun varlığını, bu duruma uygun örgütlenmeler, çalışmalar gerektiğini duyurdu. Oportünizmle kavga bu noktada şiddetlendi.

İşçinin Sesi, 1980 1 Mayısının dönüm noktası olacağına ve faşizmin ordu eliyle getirilmesi olasılığına dikkat çekti. Her önemli dönemeç, siyasal tutumumuzu haklı çıkardı. Toplumsal gelişmenin getirdiği görevleri yerine getirmek, ideolojik gücü maddi güce çevirmek, hızla örgütlenmek hedeflerini yerine getirme aşamasını, faşizmin iktidara gelmesini engelledi.

İşçinin Sesi hareketi, 12 Eylül darbesinin hemen arkasından iktidarın faşist niteliğini göstererek, devrimin yenilmediğini, faşist darbenin bile ayaklanmaya yol açabileceğini vurguladı. Bu son bir denemeydi, olmadı.

Oportünistler, cuntanın faşist olmadığı üzerine hayaller kurarken, *İşçinin Sesi*, genel olarak faşizm ve özel olarak faşist cuntanın niteliği üzerine doğru görüşleri geliştirdi. Bunlara karşı, devrimcilerin görevini, hedefini gösterdi. Türkiye'de gerici dönem tüm şiddetiyle sürerken, döneme özgü sorunlar işlendi, kadro anlayışı ve disiplin üstüne görüşler geliştirildi.

Ulusal sorunda komünist tutum, "Kürt sorunu" ile net, açık bir şekilde saptandı. Ulusların kendi kaderini kendilerinin özgürce belirleme hakkı devlet kurmak hakkı olarak vurgulandı. Kıbrıs ve Ermeni sorunu ilk defa doğru bir temelde *İşçinin Sesi* tarafından gündeme getirildi. Proletaryanın enternasyonalist tutumuna gölge düşüren her türlü ulusçuluk ve şovenizme karşı kararlı bir mücadele sürdürüldü.

Kankun Konferansı ve Düşündürdükleri broşüründe ileri kapitalist ülkelerin ilişkileri ve az gelişmiş ülkelere bakış açılarını sergileyen bilimsel bir analiz yapıldı. *Yaşayan Sosyalizm, Afganistan Devrimi*, Polonya olayları, *Sosyalizm ve Demokrasi*, *Durum ve Görevlerimiz* komünist hareketin yanıt bekleyen birçok sorunu cesurca ortaya kondu. Özellikle, Sovyetler Birliği ile ilgili nesnel, bilimsel gerçeklere dayanan tutumumuza gelen suçlama, saldırı, karalamalardan yılmayan hareketimiz, doğru görüşlerini ödünsüzce savundu.

Dünya devrimi, devrimci merkez, kapitalist ülkeler işçi sınıfının görevleri, Türkiye devriminin dünya devrimine katkısı gibi birçok konuda oportünizmin yüzünü gösteren komünist görüşler geliştirildi. Bu temelde Türkiye işçi sınıfının enternasyonalist tutumu daha da gelişerek zenginleşti.

İşçi sınıfının birliği, hege-

monyaya ve işçi sınıfının partisi konularında doğru, açık görüşler geliştirildi. Yürükoğlu yoldaş *Durum ve Görevlerimiz* kitabında şöyle diyordu.

"İşçi sınıfının birliğinden, onun Marksizm-Leninizm ve proletarya enternasyonalizmi temelinde çalışan partisinin güçlenmesini anlıyoruz. Kimilerine fazla sektör gelecek ama bizim işçi sınıfının birliğinden anlamadığımız budur. İşçi sınıfının gerçek birliği, onun kendi partisi olan komünist partisi içinde ve çevresinde örgütlenmesi ile söz konusu olur." (*Durum ve Görevlerimiz*, s. 43-44)

Komünistlerin hedefi olan proletarya diktatörlüğü, sınıf savaşımı içinde proletaryanın hegemonyası ile sağlanır. Komünistler yalnız sınıf savaşını kabul etmekle kalmazlar, onu proletaryanın diktatörlüğü hedefine bağlarlar. *İşçinin Sesi*, özellikle unutturulmak istenen bu konuda, açık komünist tutumunu aldı. Bu tutum, bizi öteki hareketlerden ayıran belirleyici bir renktir. Bu ayırımı, sonuna kadar özenle korumaya kararlıyız.

Türkiye Komünist Partisi-*İşçinin Sesi*, bugün geliştirip ongunlaştırdığı görüşlerini, TKP 4. Program taslağı olarak yığınlara sunmuştur. Gerçek, olgun ve ileri bir program taslağıdır. Hazırlanışı, örgüte sunuluşu ve yığınlar önünde tartışmaya açılması, komünistlerin sağlam, temiz tutumunu gösteriyor. Oportünistlerin bu dönemde, "kongre" ve "program" diye ortaya çıkardıkları ise birer ucubedir.

Daha verimli, daha başarılı, daha yiğit nice 10 yıllara... 100 yıllara...

Bugün yüzler, binler haykırıyor.

Yarın milyonlar haykıracak...

Yaşasın TKP-*İşçinin Sesi*
Memet Özgür, Hollanda

duracak, etkinliği ne denli fazla olursa, umudu o denli engelleyecektir.

Komünistlerin tutumu, toplumsal gelişmenin çıkarlarını, siyasal ortamın gerçeği ve toplumun psikolojisi ile uyumlaştırılabilen tek devrimci tutumdur.

Yerel seçimlere karşı tutumumuzla, *faşizmi devrimle yok etme amacımızda bir değişiklik mi yapmaktayız?* Bir başka deyişle bu tutum, *faşizmin devrimci olmayan yoldan kaldırılmasını mı getirir?* Bu soru iki düzeyde ele alınmalıdır.

Toplumsal nesnellik düzeyinde düşünürsek, hiç kimsenin toplumsal konularda matematik bir kesinlikle konuşamayacağı açıktır. Bu düzeyde ancak olabildiğince çok veri hesaba katılarak en olası gelişmeye işaret edilebilir. Biz de bu nedenle, SODEP'in alacağı oylar "büyük olasılıkla" faşizmin gerilemesini, sulanmasını hızlandıracaktır diyoruz.

Toplumdaki tüm verileri dikkate alınca, yerel seçimlerde SODEP'in yüksek bir oy oranı tutturmasının en olası sonucu devrimci durumun doğması ya da bu doğuşun yolunun hızla açılmasıdır. Faşizmin devrimci olmayan bir yoldan ortadan kalkmasının ve gelişmelerin gide gide eskisinden de güdük bir burjuva demokrasisinde oturmasının da olasılığı vardır. Ancak Türkiye koşullarında bu daha zayıf bir olasılıktır ve ama bu olasılığın kapısını kapayacak asıl unsur devrim hareketinin gücüdür. Öte yandan faşizm de yeniden tüm ağırlığıyla toplumun üstüne çökebilir, ki bu en zayıf olasılıktır.

Toplumda veriler gösterdiğimiz yöne ağırlık koymaktadır. SODEP'in oylarının artmasıyla faşizm gitmeyecek. Ancak bir yanda faşizm gerilerken, öte yanda liberaller ve demokrasi güçleri ilerliyor olacak. Bunun getireceği yoğun bir sınıf çatışmasıdır. Sınıf savaşımı açığa, sokağa çıkacak ve şiddetlenecektir.

Soruyu, partinin özel istemi, taktiği düzeyinde ele alırsak yanıtı çok daha kolay ve açıktır. Faşizmin gerilemesini, sulanmasını, çözülmesini hızlandırmak amacıyla SODEP'e düşmanca bir destek vermek, faşizmin devrimle yokedilmesinin olasılığının az olduğunu kabul etmek demek değildir. Tam tersine, tutumumuzun amacı, faşizmin çözülmesini hızlandırmak ve bunu devrimle bağlamaktır.

Doğru, partimiz ve genel olarak devrim hareketi devrimle yazık ki Türkiye'nin nesnel ortamından daha uzaktır. Ortam patlamalara hazır ve gebe dir. Öyleyse, devrim hareketinin asıl olarak kavganın içinde hazırlanmak zorunda olduğu,

böyle hazırlanacağı gerçeğini görelim. Şunu da görelim ki, son 10 yıldır, hele faşizm yıllarında, burjuvazi siyasal açıdan aşırı yorulmaktadır. Büyük bir yükün altındadır, bunalım derinleşmektedir. Bunlar şansımızdır.

Yerel seçimlerdeki taktiğimiz devrimi yakınlaştırmak içindir. Tanklarla gelen devrimle gitmelidir. Türkiye'de ya faşizm ya devrim ikilemi yapısaldır. Devrimden başka üçüncü yollar geçici, zaman yitiricidir ve çok acılar getirecektir.

5. Yerel seçimler Türkiye'sinde komünistlerin üç görevi

Bir anlamda yineleme olacak ama alt alta yazmakta yarar vardır.

Bugün komünistlerin *birinci* görevi, seçim platformundan aktif yararlanmaktır. Tüm parti örgütleri, tüm komünistler seçim çalışmaları içinde yer alıyor, bildirisini dağıtıyor, SODEP'e ilişkin görüşlerini anlatıyor. Ülkenin her yanında bir hareketlilik gidiyor. Komünist bunun içinde olmadı mı ancak dantelalı devrimci olur.

Komünistlerin *ikinci* görevi, SODEP'i deşifre eden, ne olduğunu açık eden bir çalışma yürütmektir. Ne menşevikler gibi SODEP'i "güzel" göstermek, ne de boykota varan öneriler doğru değildir.

Böyle bir propaganda Türkiye'de ilk kez yapılıyor. Oy verildiğinde hep "çok iyidir, onun için oy ver" deniliyor. Şimdi hem "SODEP demokrat değildir" hem "oy ver". Bu da işte komünistin farkıdır. Biz özünde SODEP'e oy ver demiyoruz. Ortama oy ver, ortamda faşizmi geriletecek neyse ona oy ver diyoruz.

Menşevikler burjuvazinin çelişkilerinden yararlanmak üzere konuşurlar. Bunun için de en iğrenç işleri korkakça üstünü örtterek yaparlar. Oysa burjuvazinin çelişkilerinden yararlanmanın hele ki daha ileri hedefler önermeye olanak olmayan bir ortamda, en güzel yolu komünistlerin bu tutumudur.

Komünistlerin bugün *üçüncü* görevi, toplumda yeniden yükselmekte olan sosyal-demokrat seçeneğe karşı etkin bir ideolojik savaşım örgütlemektir.

* * *

Parti örgütlerimizin, yerel seçimlerdeki taktiğimizi başarıyla uygulaması, görevlerini yerine getirmesi, partinin bir bütün olarak yerine ve zamanına göre değişik taktikleri aynı başarıyla uygulama yeteneğini geliştirecektir. O zaman, gönül rahatlığıyla "bugün daha iyi siyasal savaşım veriyoruz" diyeceğiz.

Emperyalizmin zayıf halkası Türkiye'de devrimle çözülebilir sorunlar temelinde toplumda yavaştan bir hareketlenme sürüyor. Omuzlarımızdaki sorumluluk ağırlaşıyor, canalıcı önemde belirleyici sorumluluk taşıyacağımız günler, öyle görünüyor ki, yavaştan yaklaşıyor

Doğruyu savunmak bağımsız siyaset olmak

Emine Engin

İşçinin Sesi 10 yaşını doldurdu. Bundan hepimiz büyük kıvanç duyuyoruz. Kıvancımızın nedenini şöyle bir düşünelim. Yalnızca "bizim" gazetemizin 10. yıldönümü olduğu için mi? Kuşkusuz hayır. Kıvancımızın nedeni ne bu denli dar, ne bu denli sığdır.

Ana ölçütümüz bu gazetenin "bizim" olması değil, dünya işçi sınıfının, onun Türkiye müfrezesinin savaşımına yararlı olup olmamasıdır. Bu ölçütle bakınca İşçinin Sesi'nin 10 yıllık gelişmesinin yönü, taşıdığı dersler, ulaştığı nokta ve bu gidişle gelecekte görmesi beklenen işlev yararlıdır. Kıvancımızın asıl kaynağı, asıl temeli de budur.

İşçinin Sesi küçük, yerel bir işçi gazetesi olarak doğdu. 10 yılda nereden nereye geldi. Öğrendi, gelişti ve bugüne ulaştı. Bugün İşçinin Sesi Türkiye Komünist Partisi'nin Merkez Organı, komünist basımın başarıları bir örneğidir. Kim ne derse desin, yaşamda bu böyledir.

"Gerçeği doğru yansıtmak." 10 yılda İşçinin Sesi'nin gelişme yönünü ve aynı zamanda bu denli gelişmesinin ana nedenini bu kısa cümleyle özetleyebiliriz. İşçinin Sesi gerçeği kendi arasına, gerçeği doğru yansıtmaya çabasıyla başka bir kaygı sokmadı. Yanlış yaptığı zaman aşabildi ve hep ilerledi.

Marks ve Engels Manifesto'da şöyle diyorlar:

"Komünistlerin teorik sonuçları, hiç de dünyayı reforma uğratmaya soyunmuş şu ya da bu kişi tarafından icat edilmiş ya da keşfedilmiş fikirlere ya da ilkelere dayanmıyor.

"Onlar salt varolan bir sınıf savaşımından, gözlerimizin önünde yürüyen tarihsel bir hareketten kaynaklanan gerçek ilişkileri dile getiriyor."

Bu sözlerden de anlaşıldığı gibi, komünist teorinin kendisi sınıf savaşımından kaynaklanan gerçek ilişkileri dile getirir. Bununla bağlı olarak, dünyanın yalnızca doğru yorumunu değil, dünyayı değiştirmek için savaşma zorunluluğunu da içerir.

Gerçeği doğru yansıtmak, işçi sınıfının bağımsız sınıf olma özelliğinin başka sözlerle anlatılmıdır. İşçinin Sesi, gerçeği doğru yansıtmaya çabasıyla komünist teoriye sarılırken, bunun öteki yüzü, işçinin sınıf bağımsızlığını bir yetenek ve özellik olarak edinmesi oldu.

Son zamanlarda Türkiye sol hareketi içinde bir "kişilik" konusudur tartışılıyor. PKK'nın yayın organında bu konuda yazı basıldı. Dev Yollular kişilik benzetmesiyle çeşitli çözümler yapıyorlar. Devlet oto-

ritesi Türkiye insanında kişiliksizlik yaratmıştır, bu nedenle özerk üst yapı kurup kişiliğini kazanmak gerekir diyen "teoriler" kulaktan kulağa dolaşıyor.

"Kişilik" bireye ilişkin bir konudur ama bireyler de sınıflardan, sınıfsal özelliklerden kopuk değildir. Türkiye'de "kişilik" konusu, geniş küçük burjuva yığınlarının varlığından ayrı düşünülemez. Ara sınıf küçük burjuvazinin, hele ki ağır baskıyla karşı karşıya kaldığı bir dönemde daha çok duyduğu eli kolu bağlanmışlık duygusu, kişiliklerde de, kişilik konusunun tartışılmasında da önemli bir etkidir.

Gerçekte Türkiye'nin geniş küçük burjuva yığınları için bu durumdan çıkış vardır. İşçi sınıfının ardında yer almak, devrimi zafere ulaştırmak onlar için de tek kalıcı çözümdür. Ancak küçük burjuva hareketler, küçük burjuva özellikleri nedeniyle kendileri bu gerçeği doğru göremiyor, ikide bir ortalığı bulandırıyorlar.

Gerçeği doğru yansıtmak. Marks ve Engels, Manifesto'da bunu, yaptıkları pek kolay birşeymiş gibi, çok alçakgönüllüce yazmışlar. Yine kendileri bir başka yerde diyorlar, olayların görünümüyle özü aynı olsaydı bilime gerek kalmazdı. Evet, komünist teori sınıf savaşımından kaynaklanan gerçek ilişkileri dile getiriyor ama bunu birçok örtüyü, aldatıcı görüntüyü atarak gerçekleştiriyor. Ve bunu yaparak işçi sınıfına güçlü bir silah veriyor.

Bugün elimizde güçlü bir silah vardır. Dünyada sınıf savaşımı gelişti ve gerçek ilişkiler eskiye göre daha netleşti. Hem teorik, hem pratik olarak daha elverişli koşullarda yaşıyoruz. Gerçeği doğru yansıtmak eskiye göre kolaylaştı. Hele ki Türkiye gibi emperyalizmin zayıf halkası olan, yüksek sınıf savaşları yaşayan bir ülkede, komünist olmak, gerçeği doğru yansıtmak kadar ferah bir konum olduğunu sanmıyoruz. İşte bu, sınıfsal bağımsızlığın getirdiği ferahlıktır. Çok emek, çok özveri ister ama karşılığında varılan konum hepsine değer.

Menşeviklerin içine düştükleri duruma bakınca, bazen bize öyle geliyor ki, Türkiye gibi bir ülkede komünist olmamak, hele komünist olmadan öyle görünmeye çalışmak komünistlikten daha zor bir iştir. Doğruyu görememeleri bir yana, menşevikler yanlışları bile kördüğüm ettiler. İçine dolandıkları tutarsızlıklar yığınından çıkabilirler mi, merakla bekliyoruz.

Haydar Kutlu, Türkiye'de kapitalizmin tekeli aşamada olmadığını söyledi. (Atılım, Kasım 1983) Bu yalnızca, Türkiye'nin

artık göze batan gerçekleriyle değil, daha Ekim 1983'e kadar Türkiye Postası'nın ekonomi sayfasındaki istatistiklerle bile çelişiyor.

Aralık Atılım'ında darbenin önleyici karşı devrim olduğunu söyledikleri bir yazıda, aynı zamanda yanlışlarını açıkça ortaya koymakla övünüyorlar. Önleyici karşı devrim demek, devrimci durumun devrime ulaşmasını önleyen karşı devrim demektir. Demek ki Türkiye'de devrimci durum vardı. Öyleyse, devrimci durumu yadsıdıklarını, görevleri askıya aldıklarını, ihanet ettiklerini ve İşçinin Sesi'nin haklı olduğunu neden "açıkça" ortaya koymuyorlar?

Faşist darbeden sonra üç yıl durdular, tam faşizmin çözülme belirtileri başgöstermişken, faşizm geldi dediler. Şimdi, bizim "faşizm çözülüyor" dememize karşı konuşuyorlar. Ama, her nedense, konuşurken kendileri sürekli "politik bunalım", "politik istikrarsızlık" gibi sözler ediyorlar. (TKP'nin Sesi, 6.3.1984, Mart Atılım'ından bir yazı) Demek ki çözülme vardır.

Aynı yazıda İşçinin Sesi'ne hoş bir suçlamada bulunuyorlar: Faşizm çözülüyor teorisini(!) 12 Mart sonrası umuduna kapılarak(!) yerel seçimlerde SODEP'e oy vermeyi önermek birleşince, bu, sağ güçlerin

kuyruğuna takılmak olurmuş. Üstelik hem tutum belirlemede geciktığımız söyleniyor, hem de ne tutum belirlediğimizi örgütlerimizden çoktan öğrendikleri belli oluyor.

Kafalarında "12 Mart sonrası umudu" diye ilginç bir kavram var. Demek ki 1973'de CHP'ye geçici bir taktik olarak değil, büyük umutlarla oy vermişler. Şimdi de Ecevit'in Kıbrıs'ta yaptığı konuşmaya SODEP'in demecilerinden daha büyük umutlar bağladıkları için böyle konuşuyorlar. İşçinin Sesi "SODEP demokrat değildir, SODEP'e oy ver" dedi. Onun "umutları" yoktur. Bu bir yana, menşevikler SODEP'e oy ver demenin yanlışlığını savunurken, öte yandan çarşaf çarşaf açıklama yapıp cunta partilerine oy vermeyin dediler. (Türkiye Postası, sayı 25) Yani, yalnızca SODEP'e değil, Doğru Yol'a ve Refah'a da oy verin demiş oldular. Bu tür çelişkiler artık olağanlaştı.

Daha da hoş bir örnek: Aralık Atılım'ında bakın ne demişler: "Şimdi ortaya çıkan gerçek egemen güçlerin Türkiye'deki gelişmeleri istedikleri gibi yönlendirme olanağına sahip olmadıklarıdır. Bunalım gelgeç değildir." Bunalımın gelgeç olmadığı, yani kalıcı olduğu şimdi ortaya çıkan bir gerçekmiş! İşçinin Sesi bu gerçeği açık

edeli tam 8 yıl oldu!

Gerçeği doğru yansıtan ve güçlenen komünist bir odak varken, menşevikler artık yanlışları bile tutarlı savunamaz olup, bir kördüğümün içine dolandılar. Tutarlı oldukları zaman doğru yansıttıkları tek gerçek, görüşleriyle olsun, psikolojileriyle olsun, kendilerinin küçük burjuva nitelikleridir.

Ocak Atılım'ında bir yazı var. Bilen ve Deniz yoldaşlar için Almanya'da yapılmış bir toplantı anlatıyor. Toplantıya 1200 kişi katılmış. Bu kalabalıkla güçleneceklerine, güçsüzlüklerini kalabalığa paylaştırmışlar. Yazı ağlıyor çünkü toplantı ağlamış. İnsanlar sürekli hüznü duymuşlar, gözleri dolmuş, sonunda ağlamamak için salonu terk etmişler! Yazının başlığı "Yeni bir ateş", yazıda değil ateş, kül bile yok. Sonunda "bu ateşle, bu çöşkuyla fabrikaları yeniden tutuşturacağız" diyor ama bu yazıdaki yaklaşım varolan ateşi de söndürür, göz yaşına döndürür!

Bu kez buna izin vermemek gerekiyor.

Türkiye'de faşizm çözülüyor, alttan alta ve şimdilik yavaş bir hareketlenme görülüyor. Buna karşı burjuvazi çeşitli alternatifler öne sürüyor, hangisi tutarsa diye deneyecek. Reformist küçük burjuvalar, bu arada menşevikler, burjuva kuyrukçuluğunu hiç elden bırakmışlardı. Şimdi, hele Ecevit'in Kıbrıs'ta yaptığı "12 Mart sonrası umuduna kapılıcı" konuşmadan sonra kuyruklardan kuyruk beğenmiyorlar. Öte yandan, burjuva muhalefetin seslenmesi, küçük burjuva devrimci hareketlerin de gözünü uzunca bir süredir çeliyor, sağa çekiyor.

Bunlar çok doğaldır. Küçük burjuva hareketler varolacaktır ve işçi sınıfı kararlı sesini yükseltip, dalga dalga kızıl bayraklarıyla yine alanları dolduracağına dek yalpalayacaklardır. Devrim öncesinde ve sonrasında, bunların karşı tarafa doğru yalpalamaları, işçi sınıfının gücüyle, yani bilinciyle, kararlılık ve örgütlülüğüyle hep ters orantılı olacaktır. Türkiye'de küçük burjuvazi varolduğu sürece, bu özellikleri de gösterecektir.

Bu kez izin verilmemesi gereken, küçük burjuva görüş ve etkilerin işçi hareketine sızmasıdır. Hele ki, artık açıkça küçük burjuva bir çizgi oluşturan menşevizmin işçi kılığında piyasada dolanmasına hiç izin verilmemelidir.

Kritik bir döneme girdik. İpleri baştan sıkı tutmak gerekiyor. Emperyalizmin zayıf halkası Türkiye'de devrimle çözülebilir sorunlar dururken, toplumda yavaştan bir hareketlenme sürüyor. İşte, Türkiye Komünist Partisi'nin, onun Merkez Organı olarak komünist gazete İşçinin Sesi'nin "gelecekte görmesi beklenen yararlı işlev" burada işin içine giriyor.

Bu böbürlenmek değildir. Bu uyarıdır. Omuzlarımızdaki sorumluluk ağırlaşıyor, can alıcı önemde belirleyici sorumluluk taşıyacağımız günler, öyle görünüyor ki yavaştan yaklaşıyor. Böyle durumlarda, boş övünmelere yer yoktur. Kılı kırk yarmak, Yürükoğlu yoldaşımızın, "bizi bizden başkası yenecek" sözünü akıldan çıkarmamak gereklidir.

Nice 10 yıllara!

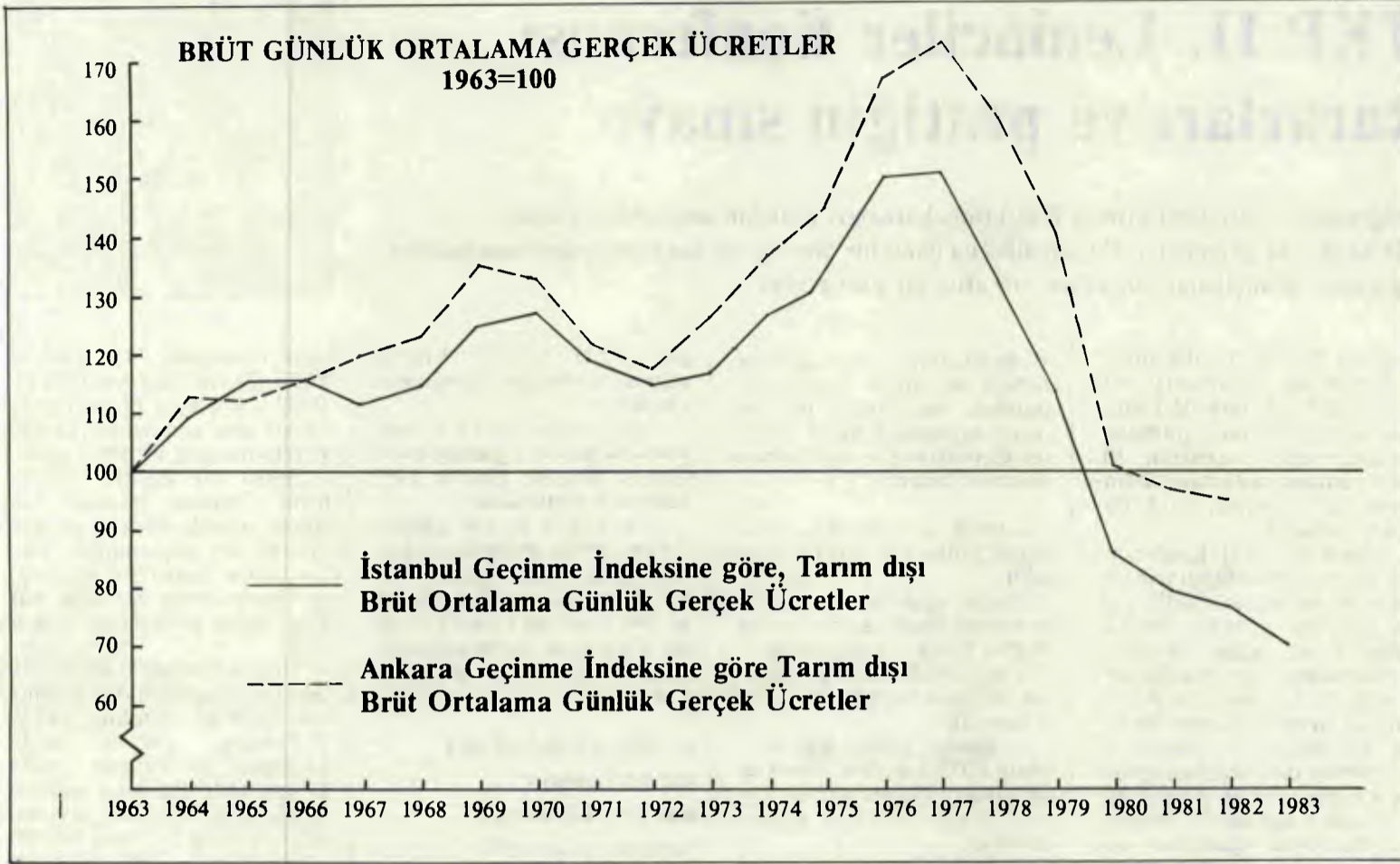
İŞÇİ MİZAHİ

"Kongremiz bilinçli işçilerin, devrimci aydınların sıralarında ilgiyle karşılandı. Eğer partimiz legal olsaydı fabrikalarda, işyerlerinde, köylerde başlıbaşına bir olay olacaktı." (Haydar Kutlu, 1. Plenum konuşmasından, TKP'nin Sesi radyosu 22 Şubat 1984)

Doğrunun yanlışı nasıl tokatladığının somut örneğini yaşadık:

Emperyalizmin Zayıf Halkası Türkiye

BRÜT GÜNLÜK ORTALAMA GERÇEK ÜCRETLER*

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	XIII
	Tarım dışı	İndeks	Yıllık	İstanbul	Yıllık	Ankara	Yıllık	IV'e göre	Yıllık	VI'ya göre	Yıllık	IV'e göre	VI'ya göre
	Brüt	1963	Artışlar	Geçinme	Artışlar	Geçinme	Artışlar	Gerçek	Artışlar	Gerçek	Artışlar	Gerçek	Gerçek
	Ortalama	=	%	İndeksi	%	İndeksi	%	Ücret	%	Ücret	%	Brüt	Brüt
	Günlük	100		1963=100		1963=100		İndeksi		İndeksi		Ücretler	Ücretler
	Ücret											Günlük TL	Günlük TL
63	17.92	100.0	—	100.0	—	100.0	—	100.0	—	100.0	—	17.92	17.92
64	20.38	113.7	13.7	100.2	0.2	100.8	0.8	108.6	8.6	112.8	12.8	19.46	20.21
65	21.62	120.6	6.1	104.8	4.6	107.6	6.7	115.1	6.1	112.1	-0.6	20.64	20.09
66	23.54	131.3	8.9	113.6	8.4	113.5	5.5	115.7	0.4	115.7	3.2	20.73	20.73
67	25.84	144.1	9.7	129.6	14.1	120.6	6.3	111.3	-3.8	119.5	3.3	19.95	21.41
68	28.24	157.5	9.3	137.6	6.2	125.6	4.1	114.5	2.9	125.4	4.9	20.52	22.47
69	32.15	179.3	13.8	144.2	4.8	132.7	5.7	124.3	8.6	135.1	7.7	22.28	24.21
70	35.34	197.1	9.9	155.6	7.9	148.3	11.8	126.7	1.9	132.9	-1.6	22.71	23.82
71	39.34	219.4	11.3	185.2	19.0	180.7	21.9	118.5	-6.5	121.4	-8.7	21.24	21.76
72	43.88	244.9	11.6	213.7	15.4	208.3	15.3	114.6	-3.3	117.6	-3.1	20.54	21.07
73	54.41	303.6	24.0	243.6	14.0	241.2	15.8	115.9	1.1	125.9	7.1	20.77	22.56
74	68.26	380.9	25.5	301.8	23.9	278.4	15.4	125.7	8.5	136.8	8.7	22.53	24.52
75	85.55	477.4	25.3	365.8	21.2	331.3	19.0	130.5	3.8	144.1	5.3	23.39	25.82
76	115.30	643.4	34.8	429.5	17.4	385.6	16.4	149.8	14.8	166.9	15.8	26.84	29.91
77	146.53	817.7	27.1	541.2	26.0	472.4	22.5	151.1	0.9	173.1	3.7	27.07	31.02
78	207.93	1160.3	41.9	876.5	62.0	725.1	53.5	132.4	-16.1	160.0	-11.4	23.73	28.67
79	294.31	1642.4	41.6	1433.1	63.5	1174.2	61.9	114.6	-13.4	139.9	-12.6	20.54	25.07
80	426.96	2382.6	45.1	2784.1	94.2	2365.1	101.4	85.6	-25.3	100.7	-28.0	15.34	18.05
81	543.84	3034.8	27.4	3831.2	37.6	3168.2	34.0	79.2	-7.5	95.8	-4.9	14.19	17.17
82	691.00	3856.0	27.1	**5083.0	32.7	**4066.7	28.3	75.9	-9.6	94.8	-1.1	13.60	16.99
83	***829.20	4627.2	20.0	***6606.4	30.0	—	—	70.0	-7.8	—	—	12.54	—

* Tablo, *Emperyalizmin Zayıf Halkası Türkiye*'nin 5. basımında, sayfa 165'dekinin günümüze uzatılmıştır. İlişkideki grafik de, kitabın 167. sayfasındaki grafiğin günümüze uzatılmıştır.

** Bu endeksler resmi verilerin hele fiyat artışları konusundaki güvenilmezliğine çarpıcı örnek oluşturuyor. Aynı yıl için gazetelerde Kasım sonu itibarıyla verilen endeks İstanbul için 5433.3 ve Ankara için 4461.5 idi. Sonra çok daha düşük yayınlandı.

*** 1983 verilerini Türk-İş resmi istatistiklerden aktarmıştır. Verileri 4.10.1983 tarihli *Milliyet*'ten aldık.

İşçinin Sesi'nin 10 yıllık geçmişinde geliştiğinden, ilerlediğinden, gerçekleri giderek daha doğru yansıttığından ve doğrunun gücünü çok somut olarak yaşadığından sözediyoruz. Gerçekten de öyledir ve bu süreçte *Emperyalizmin Zayıf Halkası Türkiye* belirleyici bir dönemdir.

Bu kitap çok şey öğretti. İçinde yazılanların öğreticiliğinin yanı sıra, doğrunun yanlışı nasıl tokatladığını, nasıl savunup sergilediğini *Emperyalizmin Zayıf Halkası Türkiye* somut yaşattı.

Emperyalizmin Zayıf Halkası Türkiye, Bilen yoldaşın 1977'de

yaptığı öneri üzerine yazıldı ve Şubat 1978'de ilk kez broşür olarak basıldı. Türkiye'de sınıf savaşının yükselmesi, partinin gelişmesi birçok soruyu gündeme getiriyordu. 1976 sonrasında *İşçinin Sesi* bu sorulara ciddi yanıtlar vermeye başlamış ve bu yüzden neredeyse *Atılım*'dan daha çok aranan bir gazete olmuştu. Ama savaşın gündeme getirdiği sorulara derli toplu, bir bütünlük içinde ve daha ileri bir düzeyde verilen ilk yanıt *Emperyalizmin Zayıf Halkası Türkiye* oldu.

Emperyalizmin Zayıf Halkası Türkiye broşürü kuru toprağa

serpilmiş su etkisi yaptı. Kapışıldı, okundu ve partiyi ilerletti. Hiç kuşkusuz, o sıralarda doğru fikirler büyük bir çoğunlukta. Bu çoğunluğun iradesi doğrultusunda, 1978 Plenumu, *İşçinin Sesi* yayınlarından sorumlu yoldaş partinin ideolojik çalışmasının başına ve *Atılım*'ın editörlüğüne getirme kararı aldı. *İşçinin Sesi*'ndeki fikirler merkez olarak yayılıp geliştirilecekti. *İşçinin Sesi*'ni kapattık.

İşçinin Sesi kapandı ama Plenum kararı uygulanmadı. Yoldaşımız aylarca her türlü örgüt çalışmasından soyutlandı. *İşçinin Sesi*'nin kapatılmış

olmasını fırsat bilen oportünist azınlık parti çoğunluğunun iradesine karşı ayaklanmıştı. El altından, fraksiyonculuk, karalama, entrika gibi bilinen yöntemlerle sinsi bir "savaş" başlatmıştı.

Bu arada, örgüt çalışmasından soyutlanmış, süren sinsi girişimlerden habersiz olan yoldaşımız, zamanını yine partiye katkı yapıcı bir yönde değerlendirmek üzere *Emperyalizmin Zayıf Halkası Türkiye*'nin genişletilmiş basımını hazırladı. Ve çıban patladı. Bilinen gelişmeler başladı.

Oportünizm partiye zarar

Emperyalizmin Zayıf Halkası Türkiye

YÜRÜKOĞLU

R. Yürükoğlu

İLK BASKI

İSTANBUL

verdi. Partiyi o böldü. Disiplini o çiğnedi. Devrimi gerçekte faşistler değil, sosyal demokrasiyle birlikte o yendi. Bunlar kendi içinde, aman ne iyi oldu denecek olaylar değil. Ama kuşkusuz, ilerde devrim zafere ulaşınca, Lenin'in 1905 yenilgisi için dediği gibi, biz de bu deneyim için, o acı deneyim olmasıydı bu günkü zafer de olmazdı diyeceğiz.

Tüm yaptıklarına rağmen, oportünizm partinin komünist temelde gelişmesini engellemedi. Hatta yaptıklarını kendi içyüzünü sergileyerek, unutulmaz bir ders vererek, belki de bu gelişmeye yardım etti.

Doğrunun ölçütü pratiktir ve pratik ortadadır. *Emperyalizmin Zayıf Halkası Türkiye* kitabını "eleştirme" görevini verdikleri yoldaş, "doğrunun önünde durulmuyor" dedi ve doğrunun içinde yer aldı. Doğrunun önünde durulmadı. Yaşam her alanda kitapta yazılanları bir bir doğruladı.

Kitapta devrimci durumun ve faşizmin genel ekonomik temeli gösterilmiş, devrim ve faşizm ikilemi şu sözlerle dile getirilmiştir:

"Olayların gelişimi hızlanmıştır. Bunalım derinleştikçe, ya faşizm ya sosyalizme açılan ileri demokratik halk devrimi ikilemi kendini iyice gösterecektir." (R. Yürükoğlu, *Emperyalizmin Zayıf Halkası Türkiye*, s.144)

Öyle de oldu. 1980 yılı ayaklanmalarla ve karşı devrimin saldırılarıyla doluydu. Devrim ve faşizm ikilemi uzun süre burun burunaydı.

Emperyalizmin Zayıf Halkası Türkiye kitabı, bu ikilemin devrimden yana çözülmesi için sosyal demokrasiye karşı şu sözlerle uyarıda bulunuyordu:

"Yalnız Türkiye'de değil, yeterli gücü olduğu her yerde sosyal demokrasi bir yandan faşizme karşı konuşuyor, bir yandan komünistlere, devrimcilere karşı eyleme geçiyor, önlemler alıyor. Çünkü kapitalizmin yıkılmasından ölesiye korkuyor. Ve ne yazık ki, sosyal demokrasinin işçi sınıfından, emekçilerden, halk başkaldırısından duyduğu korku ile faşizmin iktidara gelebilmesi arasında yakın bağ vardır. Bu bağ iyi anlayabilmek, devrimci işçi sınıfımızın önündeki tehlikeleri ve olanakları iyi anlayabilmek demek olur." (agy, s.126)

İşçi sınıfımız savaşıyordu, sosyal demokrasinin uğursuz rolünü savaşım içinde yaşıyordu. Ancak oportünizm onun gören gözlerine perde oldu.

(Devamı 8. sayfada)

Fransa proletaryasının 18 Mart 1871 ayaklanması, dünya proletaryasına çok değerli bir deneyim armağan etti.

Paris Komünü tipinde devlet

Komün, işçi sınıfının iktidarı ele geçirdikten sonra eski devlet aygıtıyla yoluna devam edemeyeceğini kavradı. Ordu ve bürokrasiyi bir çırpıda kaldırdı. Kamu işlerinin görülmesi işini kamulaştırdı. Böylece, tarihin ilk proletarya diktatörlüğü, burjuva devrimlerinin söz verdiği ama asla gerçekleştiremediği ucuz, basit ve çabuk devleti hayata geçirdi. Komün, özel ve karmaşık yasalara başvurmaksızın, en gerçek demokrasiyi devlet işleyişine uyguladı.

Memet Kurtalan

Onsekiz Mart 1871 sabahı Paris, "Yaşasın Komün" haykırışlarıyla ayağa kalktı. Paris proletaryası silahlarına el koymak isteyen burjuva hükümete karşı ayaklanmıştı. Silahlı işçilerin oluşturduğu Ulusal Muhafız Merkez Komitesi, 18 Mart 1871 tarihli bildirisinde durumu şöyle dile getiriyordu:

"Paris proleterleri, yönetici sınıfların beceriksizliği ve ihanetleri karşısında, kamu işlerinin yönetimini ele almak zamanının geldiğini gördüler..."

"Siyasal iktidara el koyarak kendi yazgılarını kendilerinin belirlemeleri gerektiğini anladılar."

İşçiler neden silahlıydı

1870-1871 Fransa-Almanya savaşı sırasında Alman imparatorluk orduları Paris'e kadar ilerlemiş ve başkenti kuşatmıştı. Bunun üzerine, ezici çoğunluğu işçiler olmak üzere eli silah tutan bütün Parisliler Ulusal Muhafız'a girerek şehrin savunmasına katıldılar. 131 günlük bir kuşatmadan sonra 28 Ocak 1871'de Paris düştü. Ulusal Muhafız dışındaki ordu birlikleri silahlarını teslim ettiler. Barış görüşmeleri başladı.

Barış görüşmeleri sürüyordu ama burjuva hükümet bir hayli huzursuzdu. Çünkü, işçilerin silahlarını bırakmamış olması burjuvazinin kendi sınıf egemenliğini tehlikeye sokuyordu. Alman birlikleri bile şehri işgal edip işçilerle vuruşmayı göze alamamıştı. Burjuva hükümet, 18 Mart 1871 günü, emrindeki ordu birliklerini, Ulusal Muhafız'ı silahsızlandırma göreviyle harekete geçirdi.

İşçiler silahlarını vermediler, ayaklandılar. Çok yerde askerlerle silahlı işçiler birleştiler. İşçiler hükümet merkezlerini

işgal etmeye başladılar. Bunun üzerine burjuva hükümet Versay'a kaçtı. Paris, Ulusal Muhafız'ın eline geçti.

Komün ilan ediliyor

Komün, 26 Mart 1871'de seçildi, 28 Mart'ta ilân edildi. O güne kadar iktidar işlevini gören Ulusal Muhafız Merkez Komitesi, bir kararnameyle polisi kaldırdıktan sonra iktidarı Komün'e bıraktı.

Paris proletaryasının yönetimi ele almasıyla tarihte eş görülmedik yepyeni bir durum doğdu. O zamana değin, ekonomiye egemen olan sınıf aynı zamanda devlete de egemendi. 18 Mart 1871 ayaklanması, Paris proletaryasını bir anda yönetim dizginlerinin başına getirdi. "Ama modern toplumda, ekonomik olarak sermaye tarafından köleleştirilmiş olan proletarya, onu sermayeye bağlayan zincirleri kırıp atmadıkça siyasal bakımdan egemen olamaz. İşte bu nedenle Komün hareketi kaçınılmazlıkla sosyalist bir renk alacaktı. Yani, burjuvazinin, sermayenin egemenliğini yıkmaya ve çağdaş toplumsal sistemin temellerini ortadan kaldırmaya çalışacaktı." (Lenin, *Toplu Yapılar*, İngilizce basım, c.17, s.140)

Öyle de oldu. Komün'ün, yaşayabildiği iki aylık süre içinde, işçi sınıfının sosyalist kurtuluşu yolundaki pratik, adeta içgüdüsel girişimleri çok değerli deneyimler olarak daha sonraki devrimlere ışık tuttu.

Komün, işçi sınıfının iktidarı ele geçirdikten sonra, eski devlet aygıtıyla yoluna devam edemeyeceğini kavramıştı. Zaten Komün, kuşatma sonucu sürekli ordudan kurtulduğu ve silahlı işçilere dayanıldığı için kurulabilmişti. Bunun mantıksal sonucu olarak yapılan ilk iş, fiili durumu yasallaştırmak, yani sürekli orduyu kaldırıp yerine silahlı halkı getirmek oldu.

Şövenizm ve halkları birbirine kışkırtmak simgesi olan Vendome anıtı kalabalık bir gösteriyle yıkıldı.

Paris proletaryası, bir yandan, o zamana dek kendisine karşı kullanılan eski baskı aygıtını ortadan kaldırmalı, öte yandan da, kendi iktidarının görevlerinin hizmetinde olduğu halktan soyutlanarak toplumun efendisi durumuna dönüşmesi için önlem almalıydı. Komün, böyle bir dönüşümü önlemek için iki şaşmaz araç kullandı:

Birincisi, tüm kamu görevlilerine ortalama bir işçinin ücreti kadar maaş verilecekti. Bu ücret o günler için en çok 6 bin frank olarak saptandı. Böylece mevki ve ikbal avcılığına karşı etkin bir engel konmuş oluyordu.

İkincisi, bütün kamu görevlileri seçimle işbaşına gelecekti ve seçmenler istedikleri zaman verdikleri yetkiyi geri alabileceklerdi. Komün, kentin çeşitli ilçelerinde genel oyla seçilen üyelerden oluşuyordu. Bu üyeler her an seçmenlerce geri çağırılabilir durumdaydılar. Bu ilke öteki kamu görevleri için de uygulandı.

Örneğin, yargıçlar birbirini izleyen bütün hükümetlere bağlılık yemini ederlerdi. Rejim değişince, eski yemini bozar yeni bir bağlılık andı içerlerdi.

Komün, adalet mekanizmasının bağımlılığını gizleyen o sahte bağımsız görünümünü fırlatıp attı. Öteki kamu görevlileri gibi

adalet görevlileri de halk tarafından seçilir ve geri alınabilir oldular. (Zaten işçi devletinin yasaları, emekçi insanın haklılık duygusunu, sağduyusunu anlatan basit kurallar olmalıdır. Yargıçlık, avukatlık burjuva devletindeki gibi karmaşık olmaz.)

Böylece kamu işleri, toplumdaki soyutlanmış olan bürokratların özel mülkiyeti olmaktan çıktı. Kamu işlerinin kendisi de kamulaştırılmış oldu.

Paris Komünü, burjuva devrimlerinin söz verdiği ama bir türlü gerçekleştiremediği ucuz, basit ve çabuk devleti çarpıcı bir çözümle hayata geçirdi. Ordu ve bürokrasiyi bir çırpıda kaldırdı. Kamu işlerinin görülmesi işini halka açtı. Böylece, iktidardaki proletarya, özel ve karmaşık yasalar çıkarmaksızın, yalnızca yığınların eylemi aracılığıyla, en gerçek demokrasiyi devlet işleyişine uyguladı.

"Dünya Cumhuriyeti"

İlk başlarda "yurt savunması" akımıyla bir hayli içiçe olan Komün davası geliştikçe, Paris işçileri, savaşlarının enternasyonal derinliğini hızla kavradılar. Fransız hükümeti, Komün'e karşı savaşta, "dış düşman" Alman egemen sınıflarıyla sıkı işbirliği yapıyordu. Paris'in kuzeyini tutan Alman birliklerin-

deki erler de sınıf sezisiyle Komüncüleri destekliyorlardı. Nitekim, Paris düşüp kırım başladığı zaman, kimseyi geçirmeme emri verilmesine rağmen, Saksonya Kolordusu erleri, geri çekilen Komüncülerin aralarından sızmalarına göz yumdular.

Paris işçileri, savaşın işte bu öğreticiliğiyle "ulusal" gözbağlarından arındılar ve proletaryanın vatanının olmadığı gerçeğini gördüler. Komün, "Komün'ün bayrağı, Dünya Cumhuriyetinin bayrağıdır" belgisini yükseltti. Paris'te bulunan öteki ülkelerden işçilerin eşit haklılığını, seçme-seçilme haklarını tanıdı. Bunlar arasında Komün'ün üst düzey görevlerine seçilenler oldu. Örneğin, Komün yürütmesinde, çalışma komisyonu başkanlığını (çalışma bakanlığı — İ.S.) Alman işçi Leo Frankel yapıyordu. Frankel, aynı zamanda, I. Enternasyonal genel konsey üyesiydi.

Komün savaşçılarına komuta edenlerden Jaroslav Dombrowski ve Valery Wroblewski Polonyalıydı. Wroblewski, Enternasyonal genel konsey üyesiydi. Dombrowski, Mayıs 1871'de başkomutanlığa getirildi, barikatlar üstünde savaşırken öldü.

Komün ulusçuluk zehirine karşı bilinçli çaba harcadı. Bu çabalardan biri, şövenizm ve

18 Mart 1871 günü çekilen bu fotoğraf rue d'Allemagne ve rue Sébastopol kavşağına kurulan barikadı belgeliyor

halkları birbirine kıskırtma simgesi olduğu gerekçesiyle Vendome anıtını yıktırarak kararı almasıydı. Vendome sütunu, 1809 savaşında elde edilen ganimet toplardan döktürülmüştü. Karar, 16 Mayıs'ta kalabalık bir gösteriyle yerine getirildi.

Komünde sınıfların durumu

Komün hareketi başlarda son derece karışık ve belirsizdi. Yurtsever unsurlar, Almanya'ya karşı savaşı iyi bir sonuca vardiacağı umuduyla Komün'e katılmışlardı. Senet ve kiralari ödeyememekten iflasa sürüklenen küçük iş sahipleri de borçları erteleyeceği beklentisiyle Komün'ü destekliyorlardı. Hatta, monarşinin yeniden kurulmasından korkan bazı burjuva cumhuriyetçiler de başlarda Komün'e biraz destek verdiler. Ama, hiç kuşkusuz, Komün hareketinde başrol Paris proletaryasındaydı.

İlk günlerin şaşkınlığından hemen sonra burjuva cumhuriyetçiler hareketin proleter nite-

liğini dehşetle farkedip karşıdevrim cephesine geçtiler. Küçük burjuvazi ise Komün'ün yenilgisinin kaçınılmaz olduğunu gördükten sonra safları terketti. Komün davasına sonuna dek bağlı kalan yalnızca işçiler oldu. İşçiler, kendi hükümetlerini son ana kadar yalnız bırakmadılar.

Marks, Komün'ün daha ilk başında Kugelmann'a yazdığı 17 Nisan tarihli mektupta Komün'e ilişkin olarak şöyle diyordu:

"Paris'teki savaşla, işçi sınıfının kapitalist sınıfa ve onun devletine karşı savaşımı yeni bir evreye girdi. Kısa erimde sonuç ne olursa olsun, dünya çapında önem taşıyan yeni bir hareket noktası kazanılmıştır." (Marks-Engels — Seçme Yazışmalar, s.264)

Gerçekten de öyle oldu. Komün yenildi ama dünya işçi sınıfı büyük bir adım attı, "yeni bir hareket noktası" kazandı. Bu hareket noktası, Komün tipi devlet ve işçi sınıfının böyle bir girişimde bulunmasıyla yeni bir çağın açılmasıydı. Bu çağın

sonunu, yeni, daha ileri bir çağın başını da Komün tipi devleti yaşama geçiren büyük Ekim devrimi noktalandı.

Bugün Türkiye'de bürokrasiye "karşı" tartışmalar yürüyor, sözde adımlar atılıyor. Özallar, İnönüler bürokrasiye karşı görünümünde, bol keseden nutuklar atıyorlar. İşçi sınıfı onlara bıyık altından gülüyor ve düşünüyor:

Burjuvazi, bürokrasinin kendisi için oluşturduğu yükleri azaltmak, engelleri kaldırmak istiyor ama bürokrasiyi kaldırmak istemiyor, kaldıramaz, kaldırmayı istemez. Oysa benim sınıfımın Fransız müfrezesi, Komün'le bundan ta 113 yıl önce bürokrasiye darbeyi indirdi. Bunu, burjuva devleti parçalayarak gerçekleştirdi. Burjuvalar kalkmışlar da bürokrasiye karşı konuşuyorlar... Ne hadlerine...

İşçi sınıfının bu düşüncesini, Partinin 4. Program taslağında somutlanıyor. *İşçinin Sesi*, 11. yılına girerken, Partimiz işçi sınıfının çıkar ve çizgisini daha gür seslendiriyor...

Komün seçimleri sırasında Paris duvarları, çok çeşitli örgütlenmelerin ve bireylerin astığı afiş, pano ve duyurularla doluydu. Aşağıda bunlardan birini sunuyoruz:

FRANSA CUMHURİYETİ

Özgürlük-Eşitlik-Kardeşlik

11. Kolordu Cumhuriyetçi,
Demokratik ve Sosyalist Seçim Komitesi'nin
ilkeler açıklaması

Genel ilkeler

Devrim dünya halklarının eşit hak ve görevler için yürüyüşüdür. Bu eşitlik demokratik ve sosyal cumhuriyette gerçek olur. Dayanışma bayrağı yükselmelidir. Evrensel adaletin ilerici uygulaması yasa olmalıdır. İnsanlar doğuşlarından gelen egemenlik haklarını kullanmalıdır. Cumhuriyet bu egemenliğin yaşama geçirilebileceği tek siyasal rejimdir. Bu nedenle, hiçbir çoğunluk bu rejimi başkasıyla değiştirmeye karar veremez.

(...)

1. Yaşama hakkı, 2. Kişi özgürlükleri, 3. Düşünce özgürlüğü, 4. Toplanma ve örgütlenme özgürlüğü, 5. Söz, basın ve her türlü anlatım özgürlüğü, 6. Serbest seçimler.

Bu haklardan herhangi birini ihlal etmek veya ihlale yeltenmek, ayaklanmayı meşru kılar.

Pratik Örgütlenme

Siyaset: Devlet, Ulusal Meclis aracılığıyla kendi kendini yöneten halktır. Ulusal Meclis, genel, örgütlü ve tek dereceli oyla seçilmiş ve geri çağırılabilir temsilcilerden oluşur. Halk, bütün yasaları ve temel yasaları tartışma ve onaylama hakkını saklı tutar.

İş, üretim ve dağıtım: Bütün iş sistemi yeniden örgütlenmelidir. Yaşamın amacı bizim fiziksel ve entellektüel yetilerimizin sınırsız gelişmesi olduğuna göre, toplumsal refahın temeli olan emeğin kollektif ürününden — herkesin katkısı kadar — pay alabilmek için mülkiyet herkesin hakkı olmalıdır.

Toplum çalışmayacak durumda olanlara bakmalıdır.

Kamu daireleri (sorumluluk): Cumhuriyetin memurları her düzeyde kendi eylemlerinden sorumlu olmalıdır. Bütün kamu ve belediye daireleri geçici, seçimli ve herkese açık olmalıdır. Bütün görevler ücretlidir.

Ulusal Savunma: Ulusal toprakların savunulması ayrımsız bütün yurttaşların görevidir. Düzenli ordu kaldırılacaktır.

Adalet ve yargı: Adalet herkese açık olmalıdır, bu nedenle davalı ve davacılar para ödemedi işlerini görecektir.

(...)

Yargılamada jüri sistemi getirilecektir.

(...)

Düşünce özgürlüğü her bireyin doğal hakkıdır. Dolayısıyla, çeşitli ibadet biçimleri, tamamen onları uygulayanların sorunudur. Devlet ile kilisenin tam ayrılması sağlanmalıdır. Açıkta herhangi bir ibadet biçimini uygulamak yasaktır.

(...)

Her yurttaşın haklarını tam tamına kullanacağı ve görevlerinin bilincinde olacağı, artık ezenlerin ve ezilenlerin, sınıf farklarının, halklar arasındaki engellerin ortadan kalktığı geleceğe doğru bakıyoruz.

Komün'ün günlüğü 1871

- 18 Mart Paris proletaryası ayaklandı. Hükümet Versay'a kaçtı.
- 19 Mart Ulusal Muhafız Merkez Komitesi komün seçimlerinin yapılacağını duyurdu.
- 26 Mart Komün seçimlerine 229 bin Parisli katıldı.
- 28 Mart Paris Komünü ilân edildi.
- 30 Mart Komün, düzenli orduyu kaldırdı, tüm sağlıklı yurttaşların katılacağı Ulusal Muhafız'ı tek silahlı güç olarak ilân etti. Kiralari ve vadesi gelmiş kredi borçlarının ödenmesini erteledi.
- 2 Nisan Din ve devlet işleri ayrıldı. Din işleri bütçesi kaldırıldı. Kilise mallarına el kondu. Dinsel simge ve resimlerin okullardan kaldırılması kararlaştırıldı.
- 6 Nisan Ulusal Muhafız'ın 137. taburu giyotini halkın sevinç gösterileri içinde yaktı.
- 16 Nisan Sahipleri korkup kaçtığı için çalışmayan fabrikaların bir dökümünün yapılması kararlaştırıldı. Bu işletmelerin yönetimi kooperatiflerden örgütlenen işçilere verilecektir.
- 20 Nisan İşçileri sömüren işçi simsarlarınca yönetilen iş bulma büroları belediyelere bağlı olarak yeniden örgütlendi.
- 27 Nisan Fabrikalarda işçilere verilen çeşitli cezalar yasaklandı.
- 28 Nisan Fırın işçilerinin gece vardiyasında çalıştırılmaları yasaklandı.
- 5 Mayıs Versay hükümeti yanlısı 7 gazete yasaklandı.
- 16 Mayıs Vendome anıtı yıkıldı.
- 21 Mayıs Versay birlikleri Paris'e girdi.
- 25 Mayıs Komünün son toplantısı
- 28 Mayıs Barikat savaşlarında 20-30 bin Komüncü öldürüldü.

Ulusal Muhafız genel komutanlığının bulunduğu Vendome Sarayını koruyan komüncüler

“Bir kadın komünist bir erkek komünistle eşit hak ve görevleri olan bir parti üyesidir. Bu konuda görüş ayrılığı olamaz. Bununla birlikte gözlerimizi şu gerçeğe kapamamalıyız: Parti, özgül görevi kadın işçi yığınlarını uyandırmak, onları partiyle ilişkiye geçirmek ve partinin etkinliği altında tutmak olan organlara, çalışma guruplarına, komisyonlara, komitelere, bürolara ve ne isterseniz ona sahip olmalıdır. Bu da elbette sistemli çalışmayı gerektirir...”

Haydi emekçi kadınlar sesimizi yükseltelim

Hatice Dağlı

Bu yıl 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nü gazetemizin 10. yılıyla birlikte kutluyoruz. Bunun ayrı bir anlamı vardır.

İşçinin Sesi 11. yılına her alanda güçlenmiş olarak giriyor. Bu güçlenmenin bir parçası da, giderek artan oranda kadın yoldaşımızın savaşıma katılımı ve katkısıdır. Bu önemli bir göstergedir, herşeyden önce Partimizin kadın sorununa doğru yaklaşımını yansıtıyor. Toplumun en ileri sınıfının öncüsü komünist partisi her ana soruna yaklaşımıyla komünistliğini pratikte kanıtlar. Kadın sorunu da bu ana sorunlardan biridir.

Kadın sorunu, tarihte de önemli bir gösterge olmuştur. Komünist hareketin kendi düzeyini, ilerlemesini yansıtmıştır. Örneğin, komünist partisinin iç işleyişinde kadın-erkek yoldaşların eşitliği gözbebeğimiz gibi korunması zorunlu, çok önemli bir ilkedir. Üstelik yeni değildir, Marksizmin ta doğuşunda vardır. Yine de komünist harekette bu ilkenin yerleşmesi kolay değil, uzun savaşların sonucu oldu. Her konuda en ileri tutumu alan Bolşevikler bu konuda da öncü oldular.

Alman Sosyal Demokrat

Partisi'nde kadın-erkek eşitliği konusunda oportünistlerle devrimci Marksistler arasında az kavga yürümedi. Buna rağmen Alman Sosyal Demokrat Partisi'nde kadın yoldaşlar ancak 1908'de, o da, orantısız temsil hakkını kazandılar. Komitelerin kadın üyeleri hâlâ partiye bağlı ayrı kadın komitelerinin toplantılarında seçiliyordu. İlk kez Bolşevikler ayrı kadın komitelerini kaldırdılar, karar almada kadın erkek tüm partililere eşit oy hakkı tanıdılar.

İşçinin Sesi kadın sorununa yaklaşımında da Marksizmin ışığında, Bolşeviklerin izinde yürüyor. İşçinin Sesi, komünist tutumuyla Türkiye'de örnek oldu. Partimizin yönetim kademelelerinde, gazetemizin yazarları arasında başka hiçbir örgütte olmadığı kadar çok sayıda kadın yoldaşın varlığı bu tutumun pratikte yansımasıdır. Örneğin yalnızca 200-236. sayılarımızı kapsayan İşçinin Sesi cildinde, yazıların %26'sı kadın yoldaşlara aittir. Aynı olgu, Program taslağımızın kadın sorununa getirdiği değerlendirmelerde yansımıştır. Program taslağımızın kadın bölümünü, menşevik Program'ın ilgili bölümüyle karşılaştırmak, ilkeli tutumla, kaypak küçük burjuva tutum arasındaki derin niteliksel farkı

göstermeye yeterlidir.

Devrim için değil, kapitalizmden reformlar kazanmak için savaşan oportünizmin kadınlara ilettiği mesaj şudur: Kapitalizmi yamama savaşına siz de katılın. Oportünistlerin tutumu burjuva kadın hareketi olan feminizmin tersyüz edilmiş biçimidir, hatta ondan da geridir.

Feminizmin tersyüz edilmiş biçimidir, çünkü feminizm, burjuvaziden koparılan reformlarla kadınların kurtuluşunun olanaklı olduğunu savunan reformist kadın hareketidir. Oportünizm de aynı mesajı iletiyor. Öte yandan bir kötülük daha yapıyor: Kadın sorununda işçi sınıfının farklı tutumunu gölgeliyor, kadınların devrim savaşımına katılımını engelliyor, kadınların işçi sınıfına ve onun siyasal savaşımına olan güvenini zayıflatıyor. Daha geridir, çünkü bugün kapitalist ülkelerde ağırlığıyla kendiliğinden oluşan kadın hareketleri o kendiliğindenliği içinde bile kadınların ezgisini çok yönlü tadan kadınların, kadın olmaksızın doğan sorunlarını yansıtmıyor. Bu hareketlerde doğru bilinç eksiktir, ama kurtuluşun işçi sınıfı yolunda savaşmak olduğunu gören kadınların sayısı artmaktadır. Oportünizm kapitalizm içinde gelişen

bu tepki hareketlerinin geri konumlarını güçlendiriyor, oradaki potansiyelin de çürümesine neden oluyor.

Oportünist tutum feminist hareketlerin de elini güçlendiriyor. Birçok kadın hareketi, Marksist teoride kadın sorununa yeterli yer ayrılmadığını, Marksizmin kadınların kurtuluşu sorununu ihmal ettiğini, Marksizmin kadınların kadın cinsi olarak ezgisini tanımadığını öne sürüyor. Bu çarpıtmaların nedeni Marksizmin kadın sorununu ihmal etmesi değil, oportünistlerin bu sorunu da çarpıtması, onların yaptıklarının Marksizme atfedilmesidir. Oportünistler bu sorunda da burjuvazinin iyi bir artçısı olduklarını kanıtıyorlar.

Marksizm kadın sorununa da tek bilimsel çözümü getirdi ve kadın haklarının en kararlı savunucusu oldu. Burjuvazinin en devrimci olduğu dönemlerde, özgürlük-eşitlik-kardeşlik ideleriyle yola çıkarken bile kadın sorununu gündeme getirmedi. Ama kapitalist üretimin gelişmesi çözümün nesnel temelini döşedi. Üretimin yavaş yavaş toplumsallaşması ve kadın emeğine duyulan ihtiyaç, kadınları da toplumsal yaşamın göbeğine çekerek kurtuluşun nesnel tohumlarını attı. Tam da Marks'ın *Kapital*'de yazdığı gibi oldu:

“Bununla birlikte, modern endüstri kadına...üretim sürecinde evin dışında önemli bir yer ayırarak, daha üst düzeyde bir aile ve seksler arası ilişki biçiminin yeni ekonomik temelini yarattı...Ayrıca açıktır ki, her iki seks ve tüm yaş guruplarının içinde toplandığı kolektif çalışma gurubu uygun koşullarda insanca gelişmenin bir kaynağı olmalıdır. Oysa emekçinin üretim süreci için varolduğu, üretim sürecinin emekçinin hizmetinde olmadığı kendiliğinden gelişen bu vahşi ve kapitalist biçim altında çürümenin ve köleliğin iğrenç bir kaynağı oluyor.” (Marks, *Kapital*, c.1, s.459-460)

İşte tam da bu nedenle, endüstrinin gelişmesi kadınları toplumsal üretime çeker ve kurtuluşunun tohumlarını ekerken, öte yandan üretimin kapitalist biçimi, kadının ezilmişliğini yeniden üretti. Bu temelde işçi kadınlar köleliğe karşı savaş atıldılar. Bu öyle bir nesnel süreçti ki, kadınların hem işçi, hem kadın olarak hakları için savaşımını nesnel olarak birleştirdi, keşiftirdi. İşçi kadının, üretim sürecinde yer alması, kadının kurtuluşunun sınıf savaşımıyla olan bağını kavramasına yardımcı oldu. Daha kapitalizmin ilk yıllarında kadın hareketi burjuva ve emekçi kadın hareketi olarak ikiye ayrıldı.

Emekçi kadın hareketinin ulaştığı düzeyi gösteren en güzel örneklerden biri *Paris Komünü*'dür. Komün sırasında Paris'in emekçi kadınları “Paris'i Savunma ve Yaralılara Yardım Derneği” kurdular. Derneğin kurucusu Elizabeth Dimitrieff Marks'ın yakın arkadaşı, kurulan dernek I.Enternasyonal'in bir koluydu. Kadınlar hem devrimi, hem kadın haklarını savundular. İlk kez bu işçi devletinde kadınlar eğitim, çocuk bakımı, sağlıklı çalışma koşulları vb. konularda önemli kazanımlar elde ettiler. Komün sırasında bu kazanımların korunması için özel bir komisyon kuruldu.

Paris Komünü kadınları, kurtuluşun ancak işçi sınıfının devletinde olanaklı olabileceğini şu sözlerle anlatıyorlardı:

“Evet, siz kadınlar eziliyorsunuz. Ama biraz sabırlı olun. Adaleti sağlayacak ve istemlerimizi karşılayacak gün hızla yaklaşıyor. Proleterler, yeniden doğacaksınız. Bugünkü gibi zayıf olmayan güçlü bir nesil doğuracaksınız. Gerçek insanlık ailesi zenginleşmiş olarak sizden doğacak. Kadın yurttaşlar, bu noktaya ulaşmak için bu binanın içinde yaşayan geri inançları derhal ve tümüyle kaldırıp atmalısınız.” (*Paris Komünü*, Grove Press, İngilizce basım, s.129)

Burjuva hükümetin Komün'le uzlaşma isteğine karşı konuşan kadınların kararlılığını da şu sözlerde görüyoruz:

“Korkak katillerin cömertliği!
“Özgürlük ve zorbalık arasında uzlaşma, halk ve sömürenler arasında uzlaşma! Hayır, paris kadınları barış değil, tam bir savaş istiyor!”

“Bugün uzlaşma ihanet demektir! Bu, bütünsel bir toplumsal devrim için, varolan toplumsal ve legal yapıların yok edilmesi için, tüm ayrıcalıkların ve sömürü biçimlerinin ortadan kaldırılması, sermayenin erki yerine emeğin erkinin

geçirilmesi için işçi sınıfının umutlarını, inkar etmek olacaktır. Kısacası, işçi sınıfının kendi elleriyle kurtuluşu umudunun inkarı olacaktır.

(...)

"Paris'in birleşmiş kararlı kadınları, her toplumsal krizin ardından doğan acılarla ayağa kalktılar ve aydınlandılar. Onlar, tüm halkların uluslararası devrimci ilkelerini temsil eden Komün'ün, toplumsal devrimin tohumlarını taşıdığına kesinlikle inanıyorlar. Paris'in kadınları, Fransa'ya ve tüm dünyaya, en tehlikeli anları yaşadığımız şu sıralarda eğer düşman şehre girerse, barikatlarda ve kalelerde-kardeşleri gibi Komün'ün ve halkın davası uğruna hayatlarını feda edebileceklerini kanıtlayacaklardır." (agy., s.174-175)

Komün yenildi. Burjuvazi Komün'ü ezdi. Ama bununla işçi sınıfı karşılarındaki gericiğini, bu arada kadın haklarına olan düşmanlığını daha açık bir biçimde kanıtlamış oldu. Öte yandan I. Enternasyonal'de yer alan oportünist guruplardan biri olan Proudhoncular da kadının yerinin ev ve aile olduğunu savunarak burjuvazinin kuyruğuna takıldılar. Proudhoncular Komün sırasında da kadın hakları için savaşmanın gereksiz olduğunu savundular (agy. s. 37)

Marks ve Engels, I. Enternasyonal'de kadın sorununa verdikleri önemi pratik çalışmaların içinde de gösterdiler. Günün yasa ve değerlerini kökünden parçalayıp, Enternasyonal'in Yürütme Kurulu'na bir İngiliz kadın sendikacıyı seçtiler. Bu olaya kadar günün hiçbir siyasal örgütlenmesinde kadın henüz yer alamamıştı. Enternasyonal'e mektuplar yazdı. Marks, Enternasyonal'in Yürütme Kurulu'na fabrikalarda, endüstride, şehirlerde ve kadın işçilerin yoğun bulunduğu bölgelerde özel emekçi kadın kolları örgütlemeyi önerdi. Enternasyonal'in kuruluşundan bir yıl sonra Marksistlerle Marksist olmayanlar arasında kavga patladı. Alman Sosyal Demokrat Partisi'nde 1865'den iki gurubun yeniden birleştiği 1880'e kadar sosyal demokrat hareket Lassalcıları izleyenlerle Liebknecht ve A.Bebel'i izleyenler arasında bölündü. A.Bebel ve Liebknecht kadın haklarından yana tutum aldılar. A.Bebel *Kadın ve Sosyalizm* adlı kitabını yazdı. Lassalcılar ise parti programında kadınlar için eşit haklar isteminin yer almasına karşı çıktılar. Kadın işçilerin yerinin ev olduğunu, erkek işçilere yeterli ücret verilirse sorunun çözüleceğini savundular.

Marksistlerin ardıcıl savaşımı sonucunda Alman Sosyal Demokrat Partisi siyasal bir örgüte kadınların katılımını teşvik eden ilk parti oldu. O dönemlerde Almanya'da kadınların siyasal örgütlerde yer alması yasalara aykırıydı. Alman Sosyal Demokrat Partisi bu kanunu kırdı ve kadınları örgütlemeye başladı. Partinin kurucularından Klara Zetkin 1893'de ilk sosyalist kadın örgütünü kurdu. 1914'de örgütün iki milyon üstünde kadın üyesi vardı.

Sekiz Mart'ın Dünya Kadınlar Günü olarak kutlanması da 1911'de Klara Zetkin'in Uluslararası Sosyalist Kongre'ye sunduğu karar tasarısının onaylanmasıyla başladı. Bu güne

ruhunu veren olay, 1909'da Amerikan terzi işçilerinin 8 Mart eylemiydi. O gün kadınlar, çocuk bakımı, kreşler, kötü çalışma koşullarına karşı istemler ve kadınlara oy hakkı pankartlarıyla New York cadelerini doldurdular. Kadınların demokratik hakları için savaşıma işçi kadınlar öncülük ettiler.

En "demokratik" burjuva cumhuriyetlerinde bile 1900'lerin başında hâlâ kadınlara oy hakkı verilmemişti. Bu hakkın kazanılması için burjuva, küçük burjuva kadınlar da yığınsal hareketler başlattılar. Ama bu hareketler demokratik hakları yalnızca mülk sahibi kadınlar için istediler. Hatta Almanya'da bazı burjuva kadın hareketleri, kadın haklarını savunan A. Bebel'e karşı kadın haklarına düşman bir gerininin parlamento adaylığını desteklediler. Öte yandan reformist Avusturya Sosyal Demokrat Partisi ve İngiliz Fabian Derneği sözcüleri, II. Enternasyonal'in 1907'deki Stuttgart Kongresi'ne Klara Zetkin'in sunduğu "kadınlara oy hakkı" kampanyası yürütülmesi üstüne karar tasarısına karşı çıktılar. Gereçeleri şuydu: Kadınlar için oy hakkı istemi emekçi erkeklerin oy hakkını kazanması olanağını zayıflatabilirdi! (Lenin, *Toplu Yapılar*, İngilizce basım, c.13,s.72-78) Aynı sorun Belçika'da da doğdu. Reformizmin etkisindeki Belçika Partisi 1902 ve 1918'de kadınlara oy hakkı istemi için kampanya yürütmeyi reddetti. Çünkü kadınların çoğunun gerici katolik partisine oy vereceğini düşünüyorlardı! Belçikalı kadınlar İkinci Emperyalist Savaş'a kadar oy hakkı kazanamadılar. ABD'de ise kadınlara oy hakkı 1920'de tanındı.

Bugün oy hakkı için savaşım geride kaldı. Kadınlar oy hakkını kazanmakla kurtulamadıklarını gördüler. Ama bu hakkı kazanarak birşeyi daha iyi anladılar: Kapitalizmde en küçük bir hak bile elde edebilmek için savaşmak gerekiyor, üstelik kazanılan hak kurtuluşu getirmiyor, yalnızca sömürünün kaynağını daha iyi görmeyi sağlıyor ve de devrimci savaşımın yan ürünü olarak kazanılıyor. Gerçekten de oy hakkı dahil, kazanılan haklar sınıf savaşımının, bu savaşımın utkuya ulaştırılan Ekim Devriminin yan ürünü olmuştur. Ekim Devrimi geri Rusya'da kadınlara hiçbir burjuva "demokrasisi" nin henüz tanımadığı hakları tanıırken kapitalist ülkelerdeki burjuvazi de hem ülke içinde işçi sınıfının savaşımının ve hem de Ekim Devrimi'nin yan ürünü olarak bazı hakları tanımak zorunda kalmıştır.

Bolşeviklerin kadınlar arasında başarılı bir çalışma yürütmüş olmaları Ekim Devrimini hazırlayan nedenlerden biri olmuştur. Bolşevikler kadınları parti içinde erkeklerle eşit haklara sahip profesyonel devrimciler olarak yetiştirdiler, kadınlara Partinin en gizli, en sorumluluk komitelerinde yer verdiler. Çarlık baskılarına ve illegal koşullara rağmen Partinin

öncülüğünde binlerce emekçi kadın 1913 ve 1914'de Uluslararası Kadın Günü'nü kutlamak üzere sokaklara döküldü. Bu eylemler, kadınların 8 Mart 1917'deki yığınsal gösterilerinin temelini oluşturdu. 8 Mart 1917'de Petrograd kadınları da ayaklandı. Rus devrimi o gün başladı.

Tarihin Paris Komünü'nden sonra ikinci işçi devleti, ezilmişliği pekiştiren üst yapı kurumlarını parçalayarak toplumun her alanında kadınların erkeklerle tam eşitliğini sağladı. Öte yandan kadınların ezilmişliğinin de kaynağı olan üretim araçlarının özel mülkiyetini kaldırıp, onları toplumun hizmetine verdi. Bu büyük bir başlangıçtı. Sıra kadınları ve tüm insanlığı gerçek kurtuluşa, komünizme götürecektir sosyalizmin kuruculuğuna gelmişti. Ekim Devrimi, tüm kadınları bu kuruculukta görev almaya çağırdı. Kurtuluşa giden yolun öne temizlenmişti, ama yalnızca temizlenmişti. Gidilecek çok yol vardı, henüz görev tamamlanmamıştı.

Lenin, 8 Mart Kadınlar Günü'nde *Pravda*'ya yazdığı bir yazıda kadınlara bu gerçeği şu sözlerle anlatıyor:

"Dünyada hiçbir parti, hiçbir devrim, baskının ve kadınların eşitsizliğinin kaynaklarına Sovyet Bolşevik Devrimi'nin vurduğu kadar derin vurmamıştı. Sovyet Rusya'da erkeklerle kadınların yasalar önünde eşitsizliğinin hiç izi kalmadı. Sovyet erki, evlilikte, ailede ve çocuk bakımında iğrenç ve ikiye bölünmüş eşitsizliklerin tümünü yok etti.

"Bu, kadınların kurtuluşunun yalnızca ilk adımıdır. Ama en demokratik olanı da içinde hiçbir burjuva cumhuriyeti, bu ilk adımı bile atmaya cesaret edemedi. Bunun nedeni, 'kutsal özel mülkiyet' korkusudur.

"İkinci ve en önemli adım topraktaki ve fabrikalardaki özel mülkiyetin yok edilmesidir. Yalnızca ve yalnızca bu, kadınların tam ve gerçek kurtuluşunun yollarını açacaktır. Küçük bireysel ev hizmetini, büyük ölçekli toplumsal ev hizmetlerine dönüştürerek kadınları 'ev bakımının tutsaklığından' özgürleştirecektir.

"Bu değişim zordur. Çünkü kökleşmiş, alışılmış, kemikleşmiş, katı 'düzen'e... yeniden biçim vermeyi gerektiriyor. Ama dönüşüm başladı. Herşey harekete geçti. Yeni bir yola girdik." (Lenin, c.32,s.162)

Yine başka bir yazısında Lenin, kadınların gerçek kurtuluşunun komünizmle olacağını şöyle anlatıyor:

"Kadınları kurtaran tüm yasalara rağmen, o hâlâ ev kölesi olarak kalmaya devam ediyor. Çünkü küçük ev işleri kadını ezer, boğar, yararsızlaştırır, aşağılar, onu mutfaka ve çocuk bakımına zincirler ve kadın emeğini üretici olmayan küçük, sinir bozucu, yararsızlaştırıcı, uyuşturucu işlerde barbarcasına harcar. Kadınların gerçek kurtuluşu, gerçek komünizm yalnızca, (devlet erkini ele geçiren proletaryanın öncülüğünde) küçük ev işlerine karşı tam bir savaşın başladığı yerde ve zamanda, daha doğrusu büyük ölçekli sosyalist ekonomiye tam bir dönüşüm başladığı zaman başlayacak." (Lenin, c.29,s.429)

1984 yılında- yız. Bir 8 Mart'ı daha kutluyoruz. Üretim güçlerinin ilerlemesiyle birlikte, kapitalist ülkelerde de kadınlar hem ilerledi, hem de birçok hakları savaşılar kazandılar. Büyük ölçekli kapitalizm nasıl sosyalizmin tüm nesnel ön koşullarını yaratırsa, kadınların kurtu-

luluşunun da nesnel ön koşullarını yarattı. Ama bunların hiçbirisi yeterli değildir. Komünizmin gerçekleşmesi dünya çapında bir olguysa ve kurtuluş onunla sağlanacaksa, bu yolun önünde duran sömürünün, savaşların kaynağı emperyalist sistemi ve onun bütün üst yapı kurumlarını dünya çapında parçalamak gerekiyor. Bu olmadan, bu görev için savaşmadan ne işçi sınıfı, ne kapitalist ve sosyalist ülke kadınları gerçek özgürlüğe kavuşamaz. Uluslararası Kadınlar Günü'nü onu gelenekselleştiren savaşımlara yaraşır bir biçimde, komünizm için savaşarak kutlamalıyız. Lenin'in 8 Mart için yaptığı bir konuşmada hatırlattığı gibi, özgürlüğü kazanma savaşının "toplumsal, teknik ve ahlak anlayışlarında köklü çözüm gerektiren uzun bir savaş, komünizmin mutlak utkusuydu sona erecek bir savaş olduğunu" unutmamalıyız. (Lenin, c.30, s.409)

Önümüzde çok iş var. Parti içinde erkek-kadın, hepsi eşit hak ve görevlere sahip komünistler olarak kurtulduk deyip arkamıza yaslanmayalım. Birçok görevimizin yanısıra emekçi kadınları örgütleme görevimiz var.

Lenin Klara Zetkin'le bir konuşmasında şunları söylüyor:

"İdeolojik kavrayışımız, örgütlenme ilkelerimizi yaratır. Kadınlar için özel örgütlere hayır. Bir kadın komünist bir erkek komünistle eşit hak ve görevleri olan bir parti üyesidir. Bu konuda görüş ayrılığı olamaz. Bununla birlikte gözlerimizi şu gerçeğe kapamamalıyız: Parti, özgül görevi kadın işçi yığınlarını uyandırmak, onları partiyeli ilişkiye geçirmek ve partinin etkinliği altında tutmak olan organlara, çalışma guruplarına, komisyonlara, komitelere, bürolara ve ne isterseniz ona sahip olmalıdır. Bu da elbette sistemli çalışmayı gerektirir... Kadınlar arasında çalışma yürütülecek uygun organlara, özel ajitasyon yöntemleri ve örgütlenme biçimlerine gereksinimimiz var. Bu feminizm değil, pratik, devrimci bir görevdir..." (*Kadın Sorunu*, International Publishers, İngilizce basım, s.90)

Yıllardır kapitalizmin binbir türlü sorunu altında ezilen Türkiye'nin emekçi kadınları savaşmaya hazır ve yeteneklidir. Bunu sınıf savaşımın yakın geçmişi de gösterdi. Fabrikalarda, grevlerde, 1 Mayıs alanlarında, miting ve gösterilerde emekçi kadınlar da ön saflarda çarpıştılar. Onları örgütleme ve bu kez daha yüksek bir bilinçle sınıf savaşımına, kendi kurtuluşları için savaşa çekme görevimiz var. Partimize kadın yoldaşlar kazanmada bugüne dek üstün başarı gösteren Partimiz, Partiyeye daha çok sayıda kadın yoldaş katmayı da başaracaktır. Kadın yığınlarını savaşıma çekemeyen bir parti, ne demokrasi, ne devrim, ne sosyalizm için gerçek bir savaş yürütemez.

Lenin'in şu sözleri ışık tutucu ve çok anlamlıdır:

"Nasıl işçilerin kurtuluşu işçilerin kendi eylemlerinin ürünüyse, kadın emekçilerin kurtuluşu da kadın işçilerin kendi eylemlerinin ürünü olacaktır." (Lenin, c.30, s.44)

Haydi işçi kadınlar, sesimizi *İşçinin Sesi'*ne daha gür katalım.

S. Erek 1984. Perdeleyici kadın

Londra'da 8 Mart çoşkuyla kutlandı

8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü, İngiltere Türkiyeli Kadınlar Birliği'nin (İTKB) 10 Mart'ta düzenlediği bir gece ile kutlandı. Büyük bir kalabalığın katıldığı, İTKB'nin başarılı çalışmalarının bir göstergesi oldu.

İTKB başkanı yaptığı konuşmada 8 Mart'ın kadınların savaşımındaki önemini anlattı. Daha sonra bir İTKB üyesi saz eşliğinde türküler söyledi. Bunu, Bulgar Halk Oyunları ekibinin gösterisi izledi.

Geceye katılan LİB-İTKB halk türkülerini korosu çok başarılıydı. Koro, çalışmalarını ilk kez bu gecede sergiledi. Gecede çocuklar da yer aldı. Onların okudukları şiirler kutlama toplantısına ayrı bir coşku kattı.

Kutlama toplantısı folklor ekibinin gösterisiyle coşku içinde son buldu.

Gece kalabalık bir dinleyici topluluğu tarafından ilgiyle izlendi.

8 Mart'ta kadın-erkek omuz omuza

İşçinin Sesi Hollanda örgütü 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nü kutlama toplantısı yaptı. 10 Mart günü yapılan toplantı duyurusunda şöyle deniyor:

"Kadınların ezilmeleri, insanın insan tarafından sömürülmesi ile bağlıdır. Üretim araçlarının özel mülkiyeti, devlet ve sınıflı toplumun ortaya çıkması, kadınların ezilmesini, horlanmasını, çifte sömürü altında kalmasını getirmiştir.

"Burjuvazi, ücretleri düşürüp işçi sınıfını daha yoğun sömürmek, kadın ve erkek işçileri bölmek için kadınların eşitsizliğinden yararlanmayı amaçlıyor.

"Bu nedenler, işçi sınıfının sömürüye karşı yürüttüğü savaşla, kadınların eşitlik savaşımını birbirine bağlamaktadır. Kadınların kurtuluşuna giden yol, sömürünün yok edilmesinden geçiyor. İşçi sınıfının sömürüyü yok etme savaşımı ise kadınların aktif katılımıyla başarılı olabilir.

"Dünya ve Türkiye kadınları, kendilerinin ve tüm toplumun kurtuluşu için savaşmaya yetenekli olduklarını kanıtlamıştır. Bugün, faşizmin zindanlarında direnen binlerce kadın tutuklu, ülkemiz kadınlarının savaşım azmini yansıtıyor. ...

Kadın-erkek tüm emekçileri, Dünya Kadınlar Günü'nü birlikte kutlamaya çağırıyoruz.

"Eşitlik, demokrasi ve sosyalizm kavgasında kadın-erkek omuz omuza!"

Menşevik beyler

Özgürlüğün filizini kırdınız
Çiçek açacağı zaman
Yeni bir yaşama
Kıpkızıl bakacağı zaman
Siz umutları kırdınız
Kendi ellerinizle
Kendiniz hazırladınız
sonunuzu
O acı dillerinizle
Yıktınız halkımızın dünyasını
Bir daha yapılmayacak gibi
Sanmayın ki bir daha
Açmayacak kızıl güller
Sanmayın ki bir daha
Doğmayacak kızıl günler
Sanmayın ki...
Nice yiğit...
Yetişmeyecek bu ülkede
Hayır menşevik beyler hayır
Doğacak devrim çiçekleri
Bir daha kıramayacaksınız.
Tufan Çelikkol

Tarihte, bıçak kemiğe dayandığı zaman, kadınların büyük toplumsal patlamalara yolaçan güçlü ve inatçı çıkışlar yaptığı çok görülmüştür. Bir toplumda kadınlar bir kez harekete geçtiler mi o düzen sarsılıyor demektir.

Kadınları devrim savaşına katalım

8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü, 40 bin New York'lu terzi kadının sağlığa zararlı koşullarda, az ücretle, uzun saatler çalışmaya karşı yaptıkları şanlı grevin anısını yaşatıyor. Emekçi kadınlar, her yıl bu günü kutlayarak, kadınların eşitsizliğe karşı savaşımını yükseltirler.

Sınıflı toplumun çekirdeği ailedir denir. Ailenin varoluşunda da bir mülkiyet anlayışı gizlidir. Özel mülkiyete dayalı toplum özelliklerini, çelişkilerini aileye yansıtır.

Kapitalizm aileyi kendi özelliklerine göre değiştirmiş ve

kadın sorununa yeni bir içerik kazandırmıştır. Evine kapanmış, yalnızca çocuklarının bakımını ve ev işlerini düşünen kadınlar bile kapitalizmin ezgi ve sömürüsünün etkisi altındadır. Kapitalizmin aileye taşıdığı sarsıntılar kadını erkeğe göre daha çok etkiliyor. Çünkü kadın bir de kadın olmaktan gelen tarihsel bir ezgi altındadır. Bu ezginin, ezikliğin bir sonucu olarak kadınlar genellikle toplumsal-siyasal yaşamda az etkinlik gösterirler. Ama, gerçekten bıçak kemiğe dayandığında kadınlar büyük toplumsal patlamalara kıvılcım yakan güçlü ve

inatçı çıkışlar yaparlar. Bu yüzden, bir toplumda kadınlar bir kez harekete geçtiler mi o düzenin temelleri sarsılıyor demektir.

Komünistler, kadının kurtuluşunun komünizmde olduğunu söylüyorlar. Onun için komünistler, kadın hareketinin bütün istemlerini devrime, işçi sınıfının devleti ele geçirme savaşına bağlıyorlar. İşçi sınıfı devrim savaşında, kadın hareketinin de sözcüsü olarak yükselmelidir. Çünkü, kadın yığınların katılımı olmadan hiçbir devrim başarıya ulaşamaz.

Mehtap Sönmez, Paris

İşçilerin günlük sorunlarını anlamalarına, çeşitli sorunlar arasında bağ kurmalarına ve onların istemlerini daha tutarlı formüle etmelerine yardım ediyoruz.

Günlük savaşın içindeyiz

Konfeksiyon işkolu, işçilerin en dağınık ve örgütsüz oldukları işkollarından biridir. Konfeksiyonda krizler birbirini kovalar. Üretim, çoğu kez küçük birimlerde yapılır ve iş güvencesi yoktur.

Fransa İlericiler Birliği (FİB), bu işkolunda şimdiye kadar patlak veren pek çok grevi destekledi, işçilerin savaşımına yardım etti. Zamanla bu çalışmalarını daha örgütlü hale getirmek ihtiyacı doğdu. Böylece, FİB aracılığıyla belli atölyelerde çalışan ileri işçiler, işçileri bilgilendirme, örgütlenme ve haksızlıklara nasıl karşı durulacağını göstermeye yönelik olarak İşçi Bürosu kurdular.

İşçi Bürosu, konfeksiyon iş-

çilerinin sorunlarının nasıl nereden kaynaklandığını saptamak amacıyla anket hazırladı. Bürodaki bütün işçi arkadaşlar, hepimiz, atölyelere gittik. İşçilerle sorunlar üstüne söyleştik. Böylece hem işçilerle bağ, hem de anketi geliştirdik. Bu çalışma, yoldaşların yığınlar arasında çalışma yeteneğini daha da açtı. Sonra, İşçi Bürosu olarak oturup anketin sonuçlarını değerlendirdik. Çalışmalarımızı hangi somut sorunlara doğru yöneltmemiz gerektiğini saptadık.

Saptadığımız somut sorunlar üstüne geniş bir propagandaya giriştik.

İşçilerin yoğun olduğu yerlerde masa açtık, çalışmalarını

İşçilerin yoğun olduğu yerlerde sokak ajitasyonu yaptık

mızı duyuran bildiri ve Bülten dağıttık. İşçiler arasında dayanışmayı güçlendirmek üzere başarılı bir gece yaptık.

Bu çalışmalarımız, öz olarak, işçilerin günlük sorunlarını an-

lamalarına, çeşitli sorunları arasında bağ kurmalarına ve onların günlük savaşımında istemlerini daha tutarlı formüle etmelerine yardım etmektedir.

K.K., Paris

Paris'te işçi gecesi yapıldı

Fransa İlericiler Birliği (FİB) çatısı altında kurulan İşçi Bürosu, 12 Şubat günü başarılı bir dayanışma gecesi yaptı. Geceye çoğunluğunu konfeksiyon işçilerinin oluşturduğu 160 kişi katıldı.

Gecede slaydlarla atölyelerdeki yaşam sergilendi. İşçilerin ortaklaşa yazıp sahneye koyduğu oyun çok beğenildi. Oyunda bir atölyede geçen olaylar ve parçabaşı çalışmanın zararları anlatılıyordu.

Daha sonra işçilerle parçabaşı çalışma ve örgütlenme üzerine tartışmalı açık oturum yapıldı.

FİB folklor ekibi ve korusu coşkuyla izlendi. Gece, Kadir Dersimli'nin sazıyla çalınan türkülerle son buldu.

T. Ali, Paris

LİB, çok yönlü çalışmalarını arttırıyor.

LİB'in 5. Kongresi

Londra İşçi Birliği'nin (LİB) 5. Kongre'si yapıldı. LİB'in bir süredir hızlandığı yığın çalışmasının bir sonucu olarak kongreye yüksek katılım sağlandı.

Yürütme kurulunun çalışma raporu, yığın çalışmasını işçilerin çok çeşitli sorunları üstüne kurmanın başarılı bir anlatımı oldu. Raporda, ırkçılığa karşı savaş, kaçak işçiler sorunu, eğlence geceleri, Londra dışına geziler, folklor ekibinin gösterileri, koro çalışmaları, video kulübünün gösterileri, Görsel Sanatlar Kulübü'nün sergisi, Birlik Gücü Gençlik Kulübü'nün gelişmesi, tercümanlık servisi, konut sağlama örgütleriyle, belediyeyle ilişkiler, İngilizce

kurslar ve sendikal çalışmalar üstüne geniş bir değerlendirme yapıldı.

Kongre'de İşçi Partisi sayısalı Jeremy Corbyn ve çeşitli İngiliz örgütlerden konuklar hazır bulundu. Jeremy Corbyn, LİB'in dünya işçilerinin birliği yolundaki çalışmalarıyla aktif dayanışma içinde olduklarını söyledi ve Türkiye'deki siyasal tutuklular konusunda yaptıklarını anlattı. Kongre boyunca gelen çok sayıda dayanışma mesajına ve konukların konuşmalarına yer verildi.

Kongre, yığın çalışmasının sorunları üstüne sonuç alıcı tartışma ve kararlarla, yeni çalışma dönemine bilenmiş bir havada sona erdi.

LİB 5. Kongresi, sonuç alıcı tartışma ve kararlarla örgütün ulaştığı profesyonellik düzeyini gösterdi.

Sosyalist yığın örgütümüz yeni bir savaş yılına girdi.

FİB 2. Kongresi ileri bir adım oldu

II. Kongre, FİB'in işçiler arasında tek alternatif olma yolunda ilerlediğini ve gerçekten işçi tabanına oturduğunu gösterdi.

Kongrede canlı tartışmalar yapıldı

Bir yıl önce kurulan Fransa İlericiler Birliği (FİB), 26 Şubat 1984 günü II. Kongre'sini yaptı. Kongre, örgütün yığın tabanına oturma ve enternasyonal ilişkileri güçlendirmede aldığı yolun güçlü bir yansıması oldu.

Devrim şehitleri için yapılan saygı duruşundan sonra başkanlık divanı seçildi. Daha sonra MYK'nın çalışma raporu

ve mali rapor okundu. Parasal sorunu aşmak ve yeni dönemde yığın çalışmasını iyice hızlandırmak üstüne canlı tartışmalar yapıldı.

Kongre boyunca çeşitli örgütlerden gelen çok sayıda dayanışma mesajları okundu. *İşçinin Sesi*'ni temsilen kongreye katılan bir yoldaşımız da bir dayanışma konuşması yaptı.

Daha sonra, örgütlenme ve yığın çalışması, mali durum, eğitim, kadınlar arasında çalışma, cezaevindeki siyasal tutuklularla dayanışma, ırkçılığa karşı savaşım ve dış ilişkiler üzerine tasarılar tartışılarak onaylandı.

Kongre, seçimlerden sonra coşkulu bir hava içinde Enternasyonal ve Devrim marşlarıyla sona erdi.

Daha nitelikli kadro için

Sosyalist yığın örgütümüz Fransa İlericiler Birliği ikinci yılına gerçekten iyi bir kadro, sağlam bir adımla giriyor.

Sosyalist yığın örgütü kadrolarının çalışması, komünist partisinin doğrultusunda devrim propagandası yapmak ve ona hazırlanmayı öğretmektir. Örgütün varoluş nedeni Parti'nin tutumunu yığınlara ulaştırmak ve giderek geniş sempaticanlar kazanmaktır. Bunun için yığın bulduğu ortama göre uygun çalışmalarda bulunacaktır. Bu yığın örgütü çalışmamızda hepimizin yanlışları ve eksikleri kaçınılmazdır. Önemli olan yanlışların kaynaklandığı noktayı bulmak ve onu daha düzgün bir çalışmaya dönüştürmektir. Bu çalışmalarımızın en can alıcı noktası yığınların içinde bulunduğu sorunlarla yaklaşımdır. Örneğin, bir ev kadınına, bilinçsiz kadına sürekli devrimden sözedersek tabii ki bu, karşımızdakini sıkır ve tartışmamız verimsiz olur. Eğer onların sorunlarından yola çıkarsak gerçek kurtuluşlarının nerede ve nasıl olduğunu göstermeyi başarabiliriz.

Savaşma, bilinçli, yüreği sağlam ve yetenekli daha çok kadro katmak için ileri!

Mehtap Sönmez, Fransa

Bir birlik denemesi daha

Geçtiğimiz haftalarda, Frankfurt'ta, bir birlik toplantısı yapıldı. Bu birlik, Avrupa'da KKDK adıyla çalışan DDKD ile Frankfurt'ta faaliyet gösteren Kürt Halkevi arasında oldu.

Önce Kürt Halkevi üstüne bilgi vereyim. 1979 sonlarına doğru Frankfurt derneğinin büyük bir kesimi ve Duisburg derneğinin tümü olarak Komkar'dan ayrıldık. Gerekçelerimiz şöyleydi:

1. *Özgürlük Yolu*, Kürdistan'da yarı-feodal bir yapının egemen olduğunu söylüyordu. (Hâlâ bunu savunuyor.) Biz de Kürdistan'ın sosyo-ekonomik yapısının kapitalist olduğunu söylüyorduk.

2. *Özgürlük Yolu*, ayrı ya da birlikte örgütlenme konusunda net bir görüş getirmiyordu. Ama bir Kürt hareketi olarak ayrı örgütlenmişti. Biz ise "ayrı örgütleniyoruz, o halde bunu açıkça kamuoyu önünde savunalım, ayrı örgütlenmeye karşıysak, o zaman, Türkiye işçi sınıfıyla birlikte örgütlenelim ve bunu halka söyleyelim" diyorduk.

1980'de Frankfurt Kürt Halkevi'ni kurduk. Bir yıl sonra Kürt Halkevi de bunalıma girdi. Duisburg derneği dağıldı, Frankfurt Halkevi'nden çok kişi ayrıldı. Ben de çeşitli araştırmalar sonucunda, *İşçinin Sesi* saflarında yerimi aldım.

Şimdi birlik toplantısına geçeyim: Toplantıyı, ilk gün bizden izleyen olmamıştı. İkinci gün katılıp yayın masası açtık. Kitaplarımız büyük ilgi topladı.

S. Sakalı yoldaşın "Kürt Sorunu" elden ele dolaştı. Çeşitli konularda tartışmalar yaptık.

Son gün tüzük çalışmalarına geçildi. Tüzükde, "Federasyonumuz dünya barışının korunması için çalışmalar yapar. Federasyonumuz, Kürt kültürü... müzik, sanat, folklor, film çalışmaları..." diye maddeler ardarda sıralanıyordu. Ama "devrimci" sözcüğü özellikle kullanılmıyordu. Kalıcı ve gerçek barışın sağlanmasının devrimlere, emperyalizmin yokedilmesine bağlı olduğu, menşevikler gibi, unutturuluyordu.

Tartışmalar sonucu federasyona bir isim bulundu. Ama önceden ismin saptandığı, Kürd-Kom flamalarının hemen çıkarılıp divanın önündeki masaya asılmasından anlaşıldı. İlginç olan şeydi ki, bu ismi bulmak için 6-7 saat tartışılmıştı!

Derya, Frankfurt

İşçinin Sesi'nin 10. yıldönümünde bir provokasyon telgrafı

İşçinin Sesi'nin adresine, Kirkor Tornacıyan adına şöyle bir telgraf geldi:

"Yeni mücadele yöntemleri bulmalıyız. İkinci bir hata yapmayalım."

Telgraf Nürnberg'den gönderilmiş ve kuşkusuz, *İşçinin Sesi*'ni Ermenilerin suikast eylemleriyle bağlı gösterme amacına yönelik bir provokasyonun ön hazırlığı niteliğini taşıyor. Ar-

dından daha neler geleceğini birlikte göreceğiz.

İşçinin Sesi kendi doğru bildiği tutumu alır ve savunur. Provokasyonlar, saldırılar onun hiçbir alanda tutumunu etkilemedi, etkilemeyecektir. Osmanlı ve Türk egemen sınıflarının Ermenilere yaptıkları haksızlıklara, katliamlara, zorla göçlere karşı sesimizi her zaman yükselteceğiz, Ermeni sorununa ilişkin tutumumuzu sürdüreceğiz.

for enquiries dial the number shown in your dialling instructions

British TELECOM

07 FEB 1984 2101

2000 CLK0784 26X9417 DP611E259

GBNR 10 DPND 0167

NUMBERS 1 16 15 17 2030

KIRKOR TORNACIYAN 29 PARKFIELD STREET LONDON/W1

YENI MUECA BELE YOENTEMLERI BULMALLIVIZ IKINCI BIR HATA YAPMAYALIM

COL 29 LONDON/W1

for enquiries dial the number shown in your dialling instructions

British TELECOM

Mamak'taki siyasal tutuklular güçlü bir toparlanmayla açlık grevine başladılar

Yiğit tutuklulara bin selam

Nurten Keşkin

Zindanlardaki devrimci tutukluların zorbalığa karşı başkaldırısı her geçen gün yükseliyor ve yayılıyor. İçerdeki bu yiğit başkaldırı, giderek dışarıda yapılan eylemlerle besleniyor. Türkiye'de zindanlardan ülkeye yayılan bir başkaldırı rüzgarı esiyor.

Diyarbakır'da birçok tutuklu öldürüldü, birçoğu komalık edildi, tutuklu ailelerine ateş açıldı. Yine de direniş yiğitçe sürdürüldü. İzmir'de, İstanbul'da, Çanakkale'de, Ankara'da zindanlardan sürekli eylem, başkaldırı sesleri geliyor.

1984 başında, örneğin Ankara Mamak Askeri Cezaevi'nde cuntanın tek tip elbise uygulamasına geçişinin ardından bir dizi olay gelişti.

Başlangıçta bütün devrimci tutuklular tek tip elbise giymeye karşı çıktılar ve giymediler. Bunun üzerine idare daha yoğun dayak ve işkencenin yanısıra vaadlere başladı. Eğer tek tip elbise giyilirse baskı ve dayanın kalkacağını söyledi. Direniş ara verildi.

Zindanlardaki direniş çevresinde büyük olaylar her an patlak verebilir. Genel af konusunun, yasaklara rağmen bir türlü gündemden kaldırılamaması bu nedenledir.

Yalnızca az sayıda devrimci ve komünist tutuklu, kararlarından vazgeçemeyerek tek tip elbiseyi giymemekte direndiler. Onlara özel olarak görülmedik boyutlarda baskı uygulandı, fakat öteki tutuklular üzerindeki baskılar da azalmadı. Tersine artarak devam etti. Tutuklular idarenin iğrenç sahtekarlığını

çok çarpıcı bir biçimde yaşadılar. Üç yıldır uygulanan baskıların birikimi üstüne bu olay tuz biber ekti. Direnmeye devam eden devrimci ve komünist tutuklulara yeni katılımlar oldu. Eylemler siyasal tutukluların tümüne yayıldı.

Mamak Askeri Cezaevi'nde bugün 600 kadar devrimci tu-

tuklu ölüm orucundadır. Yeni aldığımız bir habere göre, ölüm orucu üzerinden ondört gün geçti.

İdare yeni baskılarla geldi. Tutukluların görüşleri yasaklandı. İki haftadır aileleriyle görüşürülmüyorlar. Bu olay ailelerde de tepkiye yol açtı. Hep birlikte Evren'e gittiler. Evren onlarla

görüşmedi, onları Mamak'taki 4. Kolordu Komutanlığı Halkla İlişkiler servisine gönderdi. Komutanlığın yaptığı şey her zamanki gibi ailelere evlatlarını şikayet etmek oldu. "Çocuklarınız uslu durmuyor, görüşleri onun için yasak" dedi. Ailelerden kendisine yönelmiş olan tepkiyi ters çevirip tutuklulara yöneltmeye çalıştı. Ama başaramadı.

Mamak'ta 1981 Aralık sonunda da bir açlık grevi başlamıştı, ama zamanlaması yeterince iyi olmadığı için sürdürülemedi. Erkek koğuşlarında 2. gün kırılmış, kadın koğuşlarında ise 10 gün sürmüştü. İlk keresinde süresi belirli (10 gün) bir açlık grevi bile çeşitli nedenlerle sürdürülemedi. Bugün açlık grevi de değil ölüm orucu şimdiden ondört gününü doldurdu. 600 devrimci tutuklu kahramanca direniyor. Bu ve öteki cezaevindeki olaylar zindanlarda zorbalığa karşı savaş kararlılığının daha da yükseldiğini açıkça gösteriyor.

Devrimci tutukluların direnişi halktan da giderek daha yaygın, aktif destek görüyor. Türkiye'de zindanlardaki direniş çevresinde büyük olaylar her an patlak verebilir. Genel af konusunun, yasaklara rağmen bir türlü gündemden kaldırılamaması bu nedenledir. Biriken öfkeyi yatıştırabilmek için, yıllardır devrimci tutuklulara yapılanlar karşısında ağzını açmayan burjuva liberaller şimdi genel afı kesildiler. Af çıkarmak zorunda kalabilirler ama işçi sınıfımız onların devrimcilere karşı işledikleri suçları affetmeyecektir.!

S. Ereğ 1984. İçeri karantelik yurduğumuz işçi

Kırsal alandaki kızgınlığı devrim davasına bağlayacağız

Türkiye'yi üretenlere serbest bölge yapacağız

Tütün üreticiliği çok zahmetli bir iştir. Kimi zaman gece uykunu verirsin, kimi zaman kızgın güneş altında çapa yaparsın. Gençecik kızlar tek tek yapraklarla uğraşarak kavrulup giderler.

Küçük üretici bir yıl boyunca tütün piyasasının açılacağı günün hayalini kurar. Bankaya biriken borç, eve alınacak basma, düzülecek çeyizler, düğünler hep bu günü bekler.

Bu yıl piyasa açılmadan önce üreticiler "rekolte yüksek onun için fiyat düşük tutulacak" endişesi içindeydiler. Huzursuz bir bekleyiş vardı. Başfiyata 465

lira verilmesi gerçekten çok etkisi yaptı.

Alımlar sırasında bir kilo tütünün fiyatı 40 liraya kadar düştü. Oysa yalnızca bir balya tütünü bağlamak için kullanılan ip, üreticiye 50 liraya maloluyor. Bir yandan yabancı sigaralar 350 liradan satılmaya hazırlanıyor, öte yandan, yerli tütüne yıkım fiyatı veriliyor. Tütün üreticisi, bu siyasete kin kusuyor.

Kırsal alandaki bu tepkiyi işçilerin devrim davasına akıtacağız. Türkiye'yi üretenlere serbest bölge yapacağız!

Devrim Güneşi, Ege

Bakan Arıkan, Cumaovası'nda üreticilerin kinle dolu bakışlarıyla karşılaşınca, silahlı koruma altında kaçtı.

Ürkütücü sessizlik patlıyor

Tütün üretimi 16 aysürer. Bu 16 ay boyunca tütüncü ailesinde yedi-den yetmiş kim varsa işe sürülür. Doğum yapan kadınlar kırkını çıkarmadan tarlaya girer. Tütün emekçisine sorsanız, gündüzü bir gün, geceyi de bir başka gün saydıklarını söylerler. Velhasıl tütünün zahmeti çoktur.

Gelgelelim, sigaranın paketi 100 lirayken, üreticinin tütününün kilosu 60 liraya kadar düşüyor. Verilen fiyat, tütüne harcanan emeğin karşılığı olmaktan çok uzaktır. Bu fiyatlarla, bankadan alınan krediler ve üretim girdilerinin masrafları bile çıkarılmıyor. Bir kilo tütünün maliyeti ortalama 519 liradır. Devletin 465 lira vermesi aradaki farka açıkça el koyması demektir. Bu fiyat politikası, Ege'de 423 bin tütün üreticisi aileyi yıkıma sürüklüyor. Tütün emekçileri arasında büyük kızgınlık birikti.

Tepkiler yer yer protestolara dönüşüyor.

Maliye ve Tekel bakanı Vural Arıkan, başfiyatı açıkladıktan sonra ilk gittiği Cumaovası'nda korkutucu bir sessizlikle karşılaştı. Konuşma yapmaya cesaret edemedi. Arıkan, makinalarını ellerinde hazır tutan koruma polislerinin ortasında, üreticilerin arasından sıyrılarak Cumaovası'ndan apar-topar kaçtı. Arıkan, Manisa'da da üreticilerin protestosundan kurtulamadı. Manisa'lı üreticiler, tek el idaresi önünde, "arı biraz da sizi soksun" diye getirdikleri kovanlardaki arıları görevlilerin üstüne saldılar. Bakan Arıkan, daha sonra, tütün üretiminin merkezi durumundaki Akhisar'a geçti. En büyük tepkiyi de burda gördü. Tütün emekçileri bakanı sık sık yuhladılar. Bakan'ın eli ayağına dolaştı. Ko-

nuşmasında telâstan Akhisar yerine Aksaray dedi.

Daha pek çok alım merkezinde çeşitli tepkiler görüldü. Örneğin Kula'da tütüne 60 lira verilmesine sinirlenen bir üretici hükümete, düzene sövüyor. Bunun üzerine tutuklanıyor, karakolda işkence görüyor.

Burjuva basını olayları dururmadan edemedi. Yiğitlerin tepkisinin örgütlenmesinden korkan liberaller, emekçiyi avutmaya çalıştılar. Liberaller, devletin bu fiyat politikasının zorunluluklardan kaynaklandığını, anlayışlı olmak gerektiğini ağzlarında gevelediler.

Küçük üreticilerde, emekçilerde biriken bu tepkileri, işçi sınıfımızın devrim savaşımına yönelteceğiz. İşçi sınıfımızı bütün emekçilerin öncüsü olarak yükseleceğiz.

S. Servet — S. Yıldız, İzmir

Manisalı üreticiler getirdikleri kovanlardaki arıları görevlilere saldılar.